

प्रभाव दैनिक

National Daily

वर्ष १२ अंक २५ काठमाडौं आइतबार, ०४ जेठ २०८२ Prabhav National Daily Sunday, May 18, 2025 www.prabhavonline.com पृष्ठ ८ मूल्य रु. ५/-

हावाहुरीबाट जोगिने उपाय

- » घरलगायतका निर्माण संरचना बलियो बनाऔं ।
- » हावाहुरी चल्न थाले झ्यालढोका बन्द गरौं ।
- » छानालाई राम्ररी कसेर बाधौं ।
- » गमलालाई सुरक्षित तरीकाले राखौं ।
- » जस्तापातालगायतका सामग्री खुल्ला र जथाभावी नछोडौं ।
- » भीडभाडमा भएको बेला हावाहुरी चले भागदौड नगरौं। विस्तारै सुरक्षित स्थानमा जाऔं ।
- » सवारी साधन चलाइरहेको बेला हावाहुरी चले रोकेर सुरक्षित स्थानमा जाऔं ।

नेपाल सरकार
विज्ञापन बोर्ड

आज सकिँदै सगरमाथा संवाद

गम्भीर जलवायु प्रभावबारे चिन्ता

- » दोस्रो दिन शनिबार विभिन्न विषयमा समानान्तर सत्र सम्चालन
- » जलवायुको असर हिमाली क्षेत्रमा धेरै रहेको भन्दै क्षतिपूर्तिका लागि विश्वको ध्यानाकर्षण गराउन विज्ञहरूको जोड
- » बढ्दो विश्वव्यापी तापक्रमले गम्भीर जलवायु प्रभावहरू निम्त्याइरहेकोप्रति ध्यानाकर्षण
- » नेपालजस्तै जलवायु परिवर्तनबाट प्रभावित पर्वतीय मुलुकहरूबीच साझा धारणा बनाउने लक्ष्य

प्रधानमन्त्री र कोप-२९ अध्यक्षबीच भेट

काठमाडौं (प्रस)- प्रधानमन्त्री केपी शर्मा ओलीसँग कोप-२९ का अध्यक्ष तथा अजरबैजानका राष्ट्रपतिका जलवायु मामिला प्रतिनिधि मुख्तर बाबायेभले शनिबार शिष्टाचार भेट गरेका छन् ।

प्रधानमन्त्री निवास बालुवाटारमा भएको भेटमा प्रधानमन्त्री ओलीले विश्वव्यापी साझा मुद्दा बनेको जलवायु परिवर्तनका सबालमा आपसी सहकार्यका माध्यमबाट चुनौतीको सामना गर्नुपर्नेमा जोड दिँदै यसका लागि अजरबैजानले गर्दै आएको

अगुवाइप्रति धन्यवाद दिए । उनले हिमालदेखि समुद्रसम्मको अवधारणामा ठूला मुलुकलाई पनि ध्यानाकर्षित गराउँदै असलमन राष्ट्रहरूले साझा प्रयास अगाडि बढाउनुपर्ने बताए ।

सगरमाथा संवादका लागि उक्त मुलुकबाट नेपाल आएका विशेष प्रतिनिधि बाबायेभले नेपालले हिमालको रक्षा र वातावरणीय सुरक्षाका लागि गरेको सगरमाथा संवादका लागि बधाइ दिँदै यसका सन्देशहरू विश्व समुदायसमक्ष पुर्‍याउने बताए ।

थिए । जसमा सहभागी सरोकारवाला विज्ञहरूले तुलनात्मक रूपमा हिमाली क्षेत्रमा जलवायु परिवर्तनको असर बढी

हुने गरेको उल्लेख गर्दै क्षतिपूर्तिका लागि विश्वको ध्यानाकर्षण गराएका छन् ।

» क्रमशः पृष्ठ २ मा

ओलीको कार्यशैलीमा कांग्रेस सांसदहरूको 'अब्जेक्सन'

गभर्नर नियुक्ति ढिलाइमा

प्रधानमन्त्री ओलीको भूमिकाप्रति आशंका

दुई सांसदमाथिको मुद्दाले

कांग्रेस सांसदहरू 'फायर'

प्रभाव संवाददाता

काठमाडौं- सांसद तथा पूर्वमन्त्री मोहनबहादुर वस्नेतविरुद्ध भ्रष्टाचार मुद्दा दायर भएको र अर्की सांसद माया राई सहकारी ठगी प्रकरणमा पक्राउ परेर हिरासतमुक्त भएको पृष्ठभूमिमा वसेको नेपाली कांग्रेस संसदीय दलको बैठकमा सांसदहरूले सरकारको कार्यशैलीप्रति असन्तुष्टि जनाएका छन् । नेकपा एमालेका अध्यक्षसमेत रहेका प्रधानमन्त्री केपी शर्मा ओली सत्ता गठबन्धनको मूल मर्मविपरीत एकतर्फी ढंगले अघि बढेको भन्दै कांग्रेस सांसदहरू असन्तुष्ट देखिएका हुन् ।

सांसदहरूले प्रधानमन्त्री ओलीको धेरै विश्वास नगर्न पार्टी पनि सभापति शेरबहादुर देउवालालाई सुझाएका छन् । सांसदहरू माया राई, शंकर भण्डारी, पूर्णबहादुर तामाङ, मञ्जु खानलगायतले कांग्रेस सांसदहरूलाई फसाउनेगरी ओली अघि बढेको भन्दै चिन्ता पनि प्रकट गरेको एक सांसदले बताए ।

'माननीय माया राई हालै रिहा हुनुभयो । उहाँले बैठकमा आफ्नो कुरा राख्नुभयो । त्यसबेला पार्टी संसदीय दलको बैठकको माहोल दुःखले भरिएको थियो,' उनले भने, 'कतै हाम्रो निर्दोष नेताहरू त फसाइरहेको छैन ? यस्तो प्रश्न उठ्यो ।'

जवाफमा देउवाले राजनीतिमा यस्तो हुने र

शनिबार नयाँ बानेश्वरस्थित संसद् भवनमा बसेको कांग्रेस संसदीय दलको बैठक ।

तस्विर: रासस

सामान्य रूपमा लिनुपर्ने बताएका थिए । पार्टी संसदीय दलका प्रमुख सचेतक श्याम घिमिरेले देउवाको कुरा उद्धृत गर्दै भने, 'उहाँहरूको कुरा पनि उठ्यो, उहाँहरूको विषयमा पनि सांसदहरूले कुरा उठाउनुभयो । त्यो विषयमा सभापतिज्यूले राजनीतिमा यस्तै हुन्छ, हामी पनि जेल बसेर आएका हौं, थुनामा बसेर आएका हौं, ठूलो अर्थमा लिनु हुँदैन भन्नुभयो ।'

» क्रमशः पृष्ठ २ मा

एकातिर गर्नुपर्ने काम सात दिनभित्र भएन भने कारबाही हुन्छ भनेर कानुन बनाउने, अर्कोतर्फ कुनै पनि व्यक्तिको राजीनामा एक महिनासम्म अड्काएर राख्न मिल्छ ?

» हृदयराम शानी
सांसद, नेपाली कांग्रेस

सन्दर्भ: वैदेशिक रोजगार

हडकडमा 'वर्किङ र घरेलु भिसा' खुलाउन कूटनीतिक पहल गर्ने श्रममन्त्रीको प्रतिबद्धता

प्रभाव संवाददाता

काठमाडौं- श्रम, रोजगार तथा सामाजिक सुरक्षामन्त्री शरतसिंह भण्डारीले हडकडले सन् २००५ देखि रोक लगाएको वर्किङ र घरेलु कामदार भिसा पुनः खुलाउन कूटनीतिक पहल गर्ने प्रतिबद्धता व्यक्त गरेका छन् । सिंहदरबारस्थित मन्त्रालयमा गैरआवासीय नेपाली संघकी महिलासचिव राधिका (टीका) गुरुङको नेतृत्वमा गएको प्रतिनिधिमण्डलसँग शुरुवार भएको भेटमा उनले यस्तो प्रतिबद्धता जनाएका हुन् ।

सरकारले नयाँ-नयाँ श्रम गन्तव्यको खोजी गरिरहेको बेला हडकड पनि

एक आकर्षक गन्तव्य हुने भएकाले सरकारीस्तरबाटै कूटनीतिक पहल अघि बढाउने मन्त्री भण्डारीको भनाइ छ । 'यसअघि हामीले लगातार पहल गरेकै कारण सीपमा आधारित भिसा खुला भएको छ, विस्तारै वर्किङ र घरेलु महिला कामदारका लागि पनि भिसा खोल्ने भन्ने विषयमा हडकडसँग मात्रै कुरा गरेरभन्दा पनि बेइजिङसँग पनि कूटनीतिक पहल अघि बढाउनु आवश्यक छ, त्यसका लागि सरकार पनि सचेत छ,' उनले भने । यसअघि सन् २०२४ को जुलाईबाट हडकडले दक्ष कामदारलाई सीपमा आधारित भिसा खुला गरेको थियो ।

रसियामा पुनः श्रम स्वीकृति खुला गर्न माग

गैरआवासीय नेपाली संघले रसियाका लागि पुनः श्रम स्वीकृति खुला गर्न माग गरेको छ । संघकी महिलासचिव राधिका गुरुङ नेतृत्वको प्रतिनिधिमण्डलले शुरुवार श्रम, रोजगार तथा सामाजिक सुरक्षामन्त्री शरतसिंह भण्डारीलाई भेटेर यस्तो माग राखेको हो । उक्त भेटमा प्रतिनिधिमण्डलले लामो समयदेखि रसियामा पुनः श्रम स्वीकृति बन्द अवस्थामा रहेको भन्दै तत्काल त्यसलाई खुला गर्न श्रममन्त्री भण्डारीसमक्ष अनुरोध गरेको थियो । संघका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत (सिडओ) राजेन्द्रकुमार राजुतले तत्कालीन अवस्थालाई ध्यानमा राखी नेपाल सरकार मन्त्रिपरिषद्ले गरेको निर्णयमा पुनरवलोकनका लागि पहल गरी श्रम स्वीकृति कार्य तत्काल खुला गरिदिन अनुरोध गरेका थिए । जवाफमा मन्त्री भण्डारीले रुसका लागि छिट्टै श्रम स्वीकृति खुलाउन

भेटमा संघकी महिलासचिव गुरुङले एनआरएनए हडकडले पटक- पटक वर्किङ भिसा खुला गर्नका लागि कूटनीतिक पहल गर्न सरकारसँग अनुरोध गर्दै आएको स्मरण गराइन् । 'हाल हडकडमा ३० हजारको हाराहारीमा नेपाली छन्,

आफू सकारात्मक रहेकोले कहाँ के भएर रोकिएका हो पुनः आवश्यक पहल गर्ने बताए ।

वैदेशिक रोजगारीका लागि जान चाहने नेपाली कामदारका लागि श्रम स्वीकृति प्रदान गर्दा युद्धरत देश रुसमा सेनामा सहभागी हुनसक्ने सम्भावना रहेको र सोबाट सिर्जना हुनसक्ने मानवीय जोखिम रहेको भन्दै २०८० पुस १९ मा वैदेशिक रोजगार विभागले रुसका लागि श्रम स्वीकृति दिन रोकेको थियो । यस सम्बन्धमा संघले पटक- पटक श्रम तथा परराष्ट्र मन्त्रालयको समेत ध्यानाकर्षण गराउँदै आएको छ ।

सोही भेटका क्रममा पछिल्लो समय रोमानिया, क्रोएसियालगायतका युरोपेली मुलुकमा आकर्षक काम र तलबको प्रलोभन देखाएर ठगी गर्ने र उनीहरूलाई अलपत्र पार्ने गरेको विषयमा पनि मन्त्री भण्डारीको ध्यानाकर्षण गराइएको संघले जानकारी दिएको छ ।

हावापानीदेखि सुरक्षा र तलबको हिसावले पनि नेपाली युवाहरूका लागि हडकड रोजगारीको आकर्षक गन्तव्य मुलुक भएकाले त्यहाँ भिसा खुलाउन तत्काल कूटनीतिक पहल गर्नुपर्छ,' उनले भनिन् ।

» क्रमशः पृष्ठ २ मा

NIMB
नेपाल इन्भेष्टमेन्ट मेगा बैंक लि.
NEPAL INVESTMENT MEGA BANK LTD.

Introducing
NIMB PAYWEAR
Pay with Ease

1st TIME
in NEPAL

ट्याप गर्नुहोस्,
सजिलैसँग भुक्तानी गर्नुहोस् ।

Stick, Tap & Pay

समृद्धिको पथमा सँगै अघि बढ्दै

सुलभ मूल्यमा अन्तर्राष्ट्रिय स्तरको
निःसन्तनपन सम्बन्धि उपचार

HARDIK
IVF and Fertility Center
Where Miracles Come to Life

हार्दिक आई.भि.एफ.सेन्टर
सिनामंगल ८, काठमाडौं

01-5917982, 9802352811

पृष्ठ १ बाट क्रमशः

ओलीको कार्यशैलीमा...

वैठकमा सांसदहरू हृदयराम थानी, रामहरि खतिवडा, सरिता प्रसाई, राजेन्द्र बजगाईलगायतले गभर्नर नियुक्तिमा ढिलाइ भएको भन्दै आपत्ति जनाएका थिए । राजनीतिकरूपमा अविश्वास जगाउनेगरी गभर्नर नियुक्तिलाई गिजोलिएको भन्दै ओली सरकारलाई अब धेरै विश्वास गर्न नसकिने परिस्थिति आएको उनीहरूको भनाइ थियो ।

‘एकातिर गर्नुपर्ने काम सात दिनभित्र भएन भने कारवाही हुन्छ भनेर कानुन बनाउने, अर्कोतर्फ कुनै पनि व्यक्तिको राजीनामा एक महिनासम्म अड्काएर राख्न मिल्छ ? नेतृत्वले कानुनअनुसार नचल्दा हामीले अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगका प्रमुख आयुक्त, सर्वोच्च अदालतका प्रधानन्यायाधीशसम्मलाई हटाएको नजिर छ,’ सांसद थानीले भने, ‘भट्टको राजीनामा रोक्ने डिपुटी गभर्नरमाथि कटिब सरकारले एक्सन लिन सकेन । गम्भीर आशंका छ ।’

सांसद थानीले गभर्नरका लागि भन्दै राष्ट्र बैकका निर्देशकबाट राजीनामा गरेका गुणाकर भट्टको राजीनामा स्वीकृत नभएको प्रसंग उक्काएका हुन् । राजीनामा स्वीकृत नगर्ने कायममुकामय गभर्नर डा. नीलम ढुंगाना हुन् । उनी एमालेनिकट मानिन्छन् । नीलमलाई प्रधानमन्त्री ओलीले गभर्नर बनाउन चाहेका थिए । उनैले राजीनामा स्वीकृत नगर्दा भट्ट असहज परिस्थितिमा छन् । भट्टको राजीनामालाई ढुंगानाले स्वीकृत नगर्ने देखेपछि, कांग्रेस सभापति देउवाले अर्थवित्त डा. विश्व पौडेलको नाम अघि सारेका थिए । तर, अक्षैसम्म उनी गभर्नरमा सिफारिस नै भएका छैनन् ।

सिफारिस समिति एमाले उपाध्यक्षसमेत रहेका अर्थमन्त्री विष्णु पौडेलको अध्यक्षतामा छ । यो समितिले पौडेलको नाम बैठक बसेर सिफारिस नै नगरेपछि कांग्रेस सांसदहरूले ओलीको भूमिकामाथि नै शंका गर्न थालेका छन् । समितिले गभर्नरका लागि कम्तीमा एकजना डिपुटी गभर्नरसहित तीन जनाको नाम सिफारिस गर्नुपर्ने व्यवस्था कानुनमा छ । त्यसपछि मात्रै मन्त्रिपरिषद्ले त्यसमध्येबाट एक जनालाई गभर्नर नियुक्त गर्ने निर्णय गर्छ ।

तर, यी सबै प्रक्रिया अघि बढेको छैन । यस्तो अवस्थामा बसेको कांग्रेस संसदीय दलको बैठकमा गभर्नर नियुक्तिमा ओलीले गरेको विलम्बलाई गम्भीर रूपमा लिनुपर्ने मत सुनिएको छ ।

यसबाहेक बैठकमा सांसद रामहरि खतिवडाले समानुपातिक र समन्यायिक ढंगले बजेट आउनुपर्ने बताए । उनले आफ्नो क्षेत्रमा मात्रै प्राथमिकता दिएर बजेटको समानुपातिक वितरण नभएमा बजेट पास नगर्ने सम्मको चेतावनी दिए । ‘यसअघि सांसदहरूले बोलेअनुसार कहिल्यै भएन । अहिले पनि सांसदहरूको योजनालाई बेवास्ता गर्ने हो भने गठबन्धन सरकार भए पनि बजेट पास हुन्न भन्नेसम्मका धारणा आएका छन्,’ उनको भनाइ थियो ।

सरकारले तीन करोडभन्दा माथिको संघ, एक करोडसम्मको प्रदेश र त्यसभन्दा कम रकमको योजना स्थानीय तहलाई दिनेगरी लिएको नीतिगत निर्णयको पनि विरोध भएको थियो । सांसद थानीले एकातिर सरकारले बजेट छैन भन्ने, अर्कैतर्फ तीन करोडभन्दा तलको योजना संघबाट हुँदैन भन्ने र नयाँ योजनामा बजेट राख्दा डीपीआर अनिवार्य गरेको हुनुपर्ने जस्ता प्रावधान अव्यवहारिक रहेको बताएका थिए । बजेट नगड्कन कसरी योजनाको डिपीआर हुन्छ ? उनको प्रश्न थियो ।

■ ■ ■

गठभीर जलवायु...

‘हिमाली क्षेत्रमा हानि र नोक्सानी सम्बोधन’ विषयक समानान्तर सत्रका वक्ताहरूले जलवायुका असरसँग जुध्न अनुकूलनका कार्यक्रम परिचालन गर्नुपर्नेमा जोड दिए । उनीहरूले हानिनोक्सानीको प्रमाणित अनुसन्धान स्पष्ट हुनुपर्ने र कोषमा सहज पहुँचका लागिसमेत व्यवस्था गर्नुपर्ने बताएका थिए ।

कार्यक्रममा हानि तथा नोक्सानी सम्बोधन कोषका कार्यकारी निर्देशक इब्राहिमा शेख डिओडले मुख्य वक्तव्य दिएका थिए । त्यस्तै इसिामोडका जलवायु तथा वातावरणीय जोखिम वरिष्ठ सल्लाहकार डा. अरुणभक्त श्रेष्ठ, भारतको विज्ञान तथा प्रविधि विभागका डा. अनिलकुमार गुप्ता, थाइल्याण्डको क्राइसिस ब्यूरो युएनडिपीका कार्यक्रम विशेषज्ञ (विश्वव्यापी) राजेश शर्मा र ब्राजिलको हेनरिक बोल फाउन्डेसनका सामाजिक-वातावरणीय न्याय कार्यक्रमकी संयोजक मौरिन सन्टोसले आफ्ना अनुभव आदानप्रदान गर्दै हिमाली क्षेत्रमा जलवायुले गरेका असर र त्यसको हानिनोक्सानी सम्बन्धमा आफ्ना धारणा व्यक्त गरेका थिए ।

बढ्दो विश्वव्यापी तापक्रमले गम्भीर जलवायु प्रभावहरू निम्त्याइरहेको छ । यसले गर्दा बाढी, डढेलो, खडेरीका कीर्तिमान तोडिने क्रम देखिएको छ । यी घटनाहरूले कमजोर अर्थतन्त्रहरूमा ठूलो हानि र नोक्सानी पुर्‍याएको छ, जुन यससँग जुन संघर्ष गरिरहेका छन् ।

विकासशील देशहरूको दशक लामो वार्तापछि, हानि र नोक्सानी कोष कोप-२७ मा स्थापना भएको थियो र कोप-२९ मा सञ्चालनमा आएको थियो । नेपालजस्ता देशहरूले बाढी, पहिरो, हिमनदी ताल विष्फोट बाढी, आगलागी, तातो लहर र बढ्दो तापक्रम, हिमनदी परलने र जैविक विविधताको क्षतिजस्ता विस्तारै आउने घटनाहरूजस्ता चरम मौसमी घटनाहरूबाट पहिले नै गम्भीर समर्थन प्राप्त गर्न सुनिश्चित गर्न महत्त्वपूर्ण हुने सरोकारवालाहरूको भनाइ छ ।

शनिवार नै भएको ‘हिमाली क्षेत्रको जोखिम र मृत्यांकन’ विषयक समानान्तर सत्रमा जलवायु परिवर्तनको असर न्यूनीकरण उपाय अवलम्बन नगरेमा हिमाली क्षेत्रमा बसोबास गर्ने मानिस अझै बढी जोखिममा रहने बताएका छन् । चर्चियाँ विज्ञान प्रतिष्ठान चीनका निर्देशक डा. टाओ वाङले विश्वव्यापीरूपमा बढिरहेको तापमानका कारण हिमाली क्षेत्र बढी प्रभावमा परेको बताए । ज्युरिक विश्वविद्यालय, स्वीट्जरल्याण्डका वरिष्ठ अनुसन्धान सहयोगी डा. साइमन एलनले जलवायु परिवर्तनको असरसँग जुध्नका लागि स्थानीयस्तरको क्षमता अभिवृद्धिमा जोड दिए ।

विजिजी इन्जिनियरिङ इन्क क्यानडाका वरिष्ठ भू-वैज्ञानिक इन्जिनियर एमिली मार्कले जलवायु परिवर्तनको असरका कारण वातावरणीय प्रणाली र विकासलाई असर पुग्ने बताए । केइयो विश्वविद्यालयका जापानका प्रोफेसर राजीव शाले विश्वभरका चुनौतीलाई सम्बोधन गर्न स्थानीयस्तरदेखि वैश्विकस्तरसम्मको सहकार्य र विविधताको आवश्यकता जोड दिए ।

भू-विज्ञान अनुसन्धान केन्द्र जर्मनका प्रमुख डा. निल्स होभियसले जलवायु अनुकूलनका लागि प्राकृतिक प्रकोपहरूको पूर्वानुमान प्रणालीहरूको विकास, जलवायु परिवर्तनका प्रभावको अनुगमन र वातावरणीय दिगोपनका उपाय अवलम्बन गर्नुपर्नेमा जोड दिए । पहाड तथा हिमाली क्षेत्रहरू पृथ्वीका सबैभन्दा गतिशील र नाजुक

प्रणालीहरूमध्ये पर्ने र यी क्षेत्रहरू पहिरो, बाढी, हिमताल विस्फोट, हिउँपहिरोजस्ता शृंखलाबद्ध प्रकोपहरूको जोखिममा भनै संवेदनशील बन्दै गएको उनीहरूको जोड रहेको छ ।

जलवायु परिवर्तनले यस्ता जोखिमलाई थप तीव्र बनाउने, जसले पूर्वाधार हिमाली समुदायको जीवन र जीविकोपार्जन र तल्लो क्षेत्रमा बसोबास गर्ने अर्बौ मानिसलाई जोखिममा पार्नसक्ने भन्दै वैज्ञानिकले चिन्ता व्यक्त गरेका छन् ।

हरेक दुई वर्षमा आयोजना गरिने भनिएको यो संवादलाई एउटा अन्तर्राष्ट्रिय फोरमका रूपमा विकास गर्ने सरकारको लक्ष्य रहेको छ । नेपाल सरकारका मुख्यसचिव एकनारायण अर्यालले समसामयिक विषयमा राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रिय विविध एजेण्डामा छलफल गरी समाधानका लागि साभ्ना धारणा बनाइ कार्यान्वयन गर्ने संवादको प्रमुख लक्ष्य रहेको बताए । संवादमा भारत, चीन र बंगलादेशका मन्त्रीस्तरका प्रतिनिधिका साथै कोप-२९ को अध्यक्ष मुलुक अजरबैजानका राष्ट्रपतिका प्रतिनिधिलगायत १७५ विदेशी अतिथि र त्यत्तिकै संख्यामा स्वदेशी प्रतिनिधि सहभागी छन् । संवादमा प्लेनरी, समानान्तर सत्र, गोलमेच र विभिन्न विषयमा साइड इभेन्ट भइरहेका छन् ।

जलवायु न्यायका लागि नेपालको आवाज अझ सशक्त बनाउने र थप जलवायु वित्त, प्रविधिमाथिको पहुँच र क्षमता विकासका लागि अवसरको खोजी गर्ने तथा जलवायु परिवर्तन विश्वव्यापी समस्या भएको, यस मुद्दामा धनी राष्ट्रको बढी भूमिका भएको र निम्न आय भएका राष्ट्र बढी जोखिममा

रहेको हुँदा साभ्ना समस्या समाधानका लागि साभ्ना प्रयास गर्न बहुआयामिक प्रयासमा नेपालले नेतृत्व लिने संवादको लक्ष्य रहेको मुख्यसचिव अर्यालको भनाइ छ ।

■ ■ ■

हड्कडमा...

हड्कडमा घरेलु महिला कामदारको माग अत्यधिक रहे पनि भिसा नपाउँदा गैरकानुनी र अवैधानिक बाटोबाट महिलाहरू जाने गरेको सचिव गुरुङले जानकारी गराइन् । ‘घरेलु कामदारको ठूलो माग पनि छ,’ उनले भनिन्, ‘जोखिम मोलेर खाडी गइरहेका महिला दिदीबहिनीहरूका लागि हड्कडमा बाटो खुला गर्न सके निकै राम्रो अवसर छ तर वैधानिकरूपमा जान नपाएपछि पछिल्लो समय महिलाहरू दलालमाफत चर्को रकम तिरेर गैरकानुनीरूपमा हड्कड जान थालेका छन् यसले ठूलो समस्याको संकेत गरिसकेको छ ।’ यसलाई समयमै रोक्न नसके भोलि ठूलो समस्या भोग्नुपर्ने उनले सचेत गराइन् ।

जवाफमा मन्त्री भण्डारीले आफू पनि भिसा खुलाउनुपछ्, भन्नेमा गम्भीर रहेको उल्लेख गरे । ‘रोजगारीका लागि भिसा खुलाउन म सकारात्मक छु, सरकार गम्भीर छ तर त्यसमा सुरक्षाको र्यारेण्टी पहिलो सर्त हो,’ उनले भने, ‘हामीले हाम्रा चेलीलाई काममा विदेश पठाउँदै छौं भने उनीहरूको सुरक्षा पहिलो सर्त हो । यसका लागि हामीले पनि हाम्रो तर्फबाट तयारी गर्नुपछ् ।’

अहिले युईएम ‘पाइलट प्रोजेक्ट’ बनाएर

चौरजहारी नगरपालिका

नगर कार्यपालिकाको कार्यालय

रुकुम (पश्चिम)

कर्णाली प्रदेश, नेपाल

क्याटलग सपिड विधिबाट Backhoe Loader खरिद गर्ने सम्बन्धी सूचना !

(प्रथम पटक प्रकाशन मिति : २०८२ जेठ ४ गते)

यस चौरजहारी नगरपालिकाको आर्थिक वर्ष २०८१/०८२ को स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रम अनुसार यस नगरपालिकाको लागि Backhoe Loader आवश्यक परेकोले देहाय बमोजिमको Backhoe Loader सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ (पहिलो संशोधन २०७३) को दफा ८ को उपदफा १ को (क) (८) तथा सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ (चौथो संशोधन, २०७३) को नियम ३१ (ख) बमोजिम सवारी साधन उत्पादन कम्पनी वा सोको आधिकारिक विक्रेताहरूबीच मात्र प्रतिस्पर्धा गराउने (क्याटलग सपिड) विधिबाट खरिद गर्नु पर्ने भएकोले देहाय बमोजिमको सवारी साधन विक्री गर्न चाहने उत्पादक (Manufacturer) तथा आधिकारिक विक्रेता (Importer) हरूले तपसिलमा उल्लेखित कागजातहरू सहित यो सूचना प्रकाशन भएको मितिले ७ (सात) दिन २०८२ जेठ १० गते कार्यालय समयभित्र तपसिल बमोजिम कागजात सिलबन्दी गरी यस कार्यलयमा निवेदन दर्ता गर्नु हुन सम्बन्धित सबैको जानकारीको लागि यो सूचना प्रकाशन गरिएको छ ।

तपसिल

- नवीकरण गरेको फर्म वा कम्पनी दर्ता प्रमाणपत्रको प्रतिलिपी
- मूल्य अभिवृद्धि कर (VAT) दर्ता प्रमाणपत्रको प्रतिलिपी
- आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ को कर चुक्ता प्रमाणपत्रको प्रतिलिपी
- खरिद कार्वाहीमा नपरेको स्व: घोषणा पत्र
- Technical Specification प्रमाणित गर्ने रङ्गिन ब्रोसर (Catalogue)
- Warranty तथा Guarantee सम्बन्धी कागजातहरू
- यस कार्यालयबाट प्रमाणित गरी जारी भएको Technical Specification भरी पेस गर्नुपर्ने
- यस कार्यालयलाई सम्बोधन गरी लेखिएको सम्बन्धित उत्पादकको Manufacturer's Authorization Letter
- अन्य आवश्यक कागजातहरू

आवश्यक सवारी साधनको विवरण

क्र.सं.	विवरण	परिमाण	कैफियत
१.	Backhoe Loader	१	स्कीकृत Technical Specification यस कार्यालयको वेबसाइट www.chaurjaharimun.gov.np बाट डाउनलोड गरी हेर्न सकिनेछ ।

आजको राशिफल

	आचार्य श्री स्वामी ध्रुव, माइण्ड मेनेजमेन्ट गुरु
	इन्टरनेसनल एस्ट्रोलाजिकल फोरम
	सानेपा, काठमाडौँ, नेपाल
	फोन : ९८४१५९२४५२,
	Email: dhruvswamig@gmail.com
	
	आइतबार, ०४ जेठ, २०८२

	मेष	प्रियजनसँग रमाइलो भेटघाट हुनेछ ।
	वृष	समाजिक जिम्मेवारी उपलब्ध हुनेछ ।
	मिथुन	सानोतिनो समस्याले अल्फाउन सक्छ ।
	कर्कट	मिहिनेछ गर्दा आम्दानीको स्रोत फेला पर्ला ।
	सिंह	विवादास्पद कामको जिम्मेवारी आउनेछ ।
	कन्या	काम गर्दा सकारात्मक संकेत प्राप्त हुनेछ ।
	तुला	सोचेको उपलब्धि तत्काल प्राप्त नहुने ।
	वृश्चिक	कामको मेरो नमिल्दा केही अलमल्ल हुनेछ।
	धनु	सम्भावना देखिए पनि समयमा काम नहुने।
	मकर	नयाँ कामको अवसर प्राप्त हुनसक्छ ।
	कुम्भ	रोकिएका काम सम्पादन हुनेछ ।
	मीन	सुखद समाचारले उत्साह जगाउनेछ ।

	प्रहरी तथा एम्बुलेन्स	
	प्रहरी कन्ट्रोल क प्रहरी जिल्ला प्रहरी (काठमाडौँ) जिल्ला प्रहरी (ललितपुर) जिल्ला प्रहरी भक्तपुर) आकस्मिक प्रहरी सेवा परोपकार एम्बुलेन्स सेवा विशालबजार एम्बुलेन्स सेवा रेडक्रस एम्बुलेन्स सेवा ललितपुर रेडक्रस एम्बुलेन्स सेवा अग्रवाल सेवा केन्द्र बाल हेल्थलाइन नेपाल बालबालिका खोजतलास समन्वय केन्द्र	१०० ४२९१९४५/४२६१७९० ५५२१२०७ ६६१४८२१ ४२२६९९९ ४२६०८५९ ४२४४१२१ ४२२८०९४ ६६४५६६६ ४४२४८७४ १०९८ १०४/४२२६००६
	H अस्पताल र विविध	
	दमकल रक्तसञ्चार केन्द्र नेपाल आँखा बैंक नेपाल आँखा अस्पताल मध्यपुर अस्पताल, भक्तपुर तिलगंगा आँखा अस्पताल वीर अस्पताल त्रिबि शिक्षण अस्पताल प्रसूति गृह टेकु अस्पताल पाटन अस्पताल भक्तपुर अस्पताल मानसिक अस्पताल कान्ति बाल अस्पताल काठमाडौँ मोडेल अस्पताल बी एण्ड बी अस्पताल मेडिकेयर नेसनल अस्पताल मेडिकेयर नेसनल अस्पताल (एम्बुलेन्स) फ्रेन्डस् अफ शान्ता भवन	१०१ ४२२५३४४ ४४९३६८४ ४२५०६९१ ०१-६६३६५८८ ४४९३६८४ ४२२१९८८ ४४१२७०७ ४२५३२७६ ४२५३३९६ ५५२२२७८ ६६१०६७६ ५५२१३३३ ४४१४७९८/४४२७४५२ ४२०८०५२६ ५५३३२०६ ४४५७०६७ ४४६७०६७ ४४७०१८१

नेपाल अर्थोपेडिक अस्पताल	४४९३७२५
काठमाडौं मेडिकल कलेज तथा शिक्षण	
अस्पताल, सिनामंगल	४४७६१५२
नेपाल मेडिकल कलेज तथा शिक्षण	
अस्पताल, जोरपाटी	४९११००८
कान्तिपुर डेण्टल हस्पिटल, महाराजगञ्ज	४३७०१३६
कान्तिपुर हस्पिटल, सुविधानगर, तिनकुने	४१११९५७/८५८
ओम हस्पिटल एण्ड रिसर्च सेन्टर	४४७६२२५
नर्भिक, थापाथली	४२५८५५४
सहिद गंगालाल राष्ट्रिय हृदय रोग केन्द्र	४३७३२२/४३७३७४
लाइफ केयर अस्पताल	४२२७३४५
मिर्तेरी अस्पताल	६६३१७३६२६३४०१६
क्यापिटल हस्पिटल (प्रा.) लि.	४२४४०२२
श्री सत्यसाइ निःशुल्क एम्बुलेन्सर	
शववाहन (पूर्व काठमाडौं)	४४९८०३५
निःशुल्क होमियो दातव्य	४२५५४४०/४२५५५४१
चिकित्सालयशववाहन सेवा	
(काठमाडौं) भक्तपुर रेडक्रस	६६१२२६६
एम्बुलेन्सररक्तसञ्चार सेवा नेसनल	
किड्नी सेन्टर	४३६३४५२/४३६०८८९
मानसिक अस्पताल	४४८०१७०
ह्याम्स अस्पताल, बुद्धनगर	४७८४८४०/४७८५१५७
ईशान बाल नर्सिंग होम तथा	
प्रसूति गृह (प्रा.) लि.	४३४४५३७/४३८१९६२
गोर्खा अस्पताल र रिसर्च इन्स्टिट्यूट	४२५८५५२/४२५८५५१
मनमोहन मेमोरियल अस्पताल, लैनचौर	४४११६०५/४४२०८२३
भरोसा अस्पताल प्रा.लि., बानेश्वर	४४७४९६८/४४८९८९१

नेपाल राष्ट्र बैंक			
०४ जेठ, २०८२ (१८ जे २०२४)			
मुद्रा	एकाइ	खरिद दर	विक्री दर
भारतीय रूैयाँ	१०० को	१६०.००	१६०.१५
अमेरिकी डलर	१ को	१३६.५९	१३७.१९
युरो	१ को	१५२.९१	१५३.५८
पाउन्ड स्टर्लिङ	१ को	१८१.४६	१८२.२६
स्विस फ्रैंक	१ को	१६२.९३	१६३.६४
अस्ट्रेलियन डलर	१ को	८७.५१	८७.९०
क्यानाडियन डलर	१ को	९७.६६	९८.०९
सिङ्गापुर डलर	१ को	१०५.१८	१०५.६४
जापानी येन	१० को	९.३६	९.४०
चिनियाँ युआन	१ को	१८.९४	१९.०३
साउदी अरब रियाल	१ को	३६.४२	३६.५८
कतारी रियाल	१ को	३७.४८	३७.६४
थाई बाट	१ को	४.१०	४.१२
संयुक्त अरब इमिरेट दिराम	१ को	३७.१९	३७.३५
मलेसियन रिङेट	१ को	३१.८९	३२.०३
दक्षिण कोरियन वन	१०० को	९.७७	९.८१
स्विडिस क्रोनर	१ को	१४.०३	१४.०९
डेनिस क्रोनर	१ को	२०.५०	२०.५९
हङकङ डलर	१ को	१७.४९	१७.५७
कुवेती दिनार	१ को	४४४.२७	४४६.२२
बहराइन दिनार	१ को	३६२.३३	३६३.९२
यो विविम्य दरलाई बैंकले आवश्यकता अनुसार जुनसुकै समयमा पनि संशोधन गर्न सक्नेछ । वाणिज्य बैंकहरूले तान्ने विविम्य दर भने फरक हुन सक्नेछ । अद्यावधिक विविम्य दर बैंकको वेमसाइट www.nrb.org.np मा उपलब्ध हुनेछ ।			

साउदीमा कामविहीन

नेपालीहरूलाई न्याय दिलाउ

वैदेशिक रोजगारीमा जाने नेपालीहरूको प्रमुख रोजगार गन्तव्य खाडीका राष्ट्रहरू हुन् । जसमध्ये साउदी अरेबिया, संयुक्त अरब इमिरेट्स (युएई), कतार प्रमुख हुन् । यी मुलुकमा लाखौं संख्यामा नेपालीहरू कार्यरत छन् । खाडी मुलुकमा जाने नेपालीहरू विभिन्न समस्यामा पर्दै आएका छन् । त्यहाँको अत्यधिक गर्मी मौसम त्यतिकै पनि प्रतिकूल छ, नेपालीहरूका लागि । सोही कारण विभिन्न स्वास्थ्य समस्या भोग्न बाध्य छन् । अर्कोतर्फ कहिले तोकिएको सेवा सुविधा नपाउने, समयमा तलब नपाउने, कम्पनी परिवर्तन गर्न नपाउने, कम्पनी टाट पल्टिनेलगायतका समस्या नेपालीहरूले भोग्दै आइरहेका छन् । यस्तो समस्यामा परेका घटना नियमितजसो आइरहेका हुन्छन् । पछिल्लो समय साउदी अरेबियामा एक कम्पनी टाट पल्टिने अवस्थामा पुगेपछि त्यहाँ कार्यरत सयौं नेपालीहरू कामविहीन बनेको खबर बाहिर आएको छ ।

साउदीस्थित नेपाली राजदूतावासले त्यहाँको जुबेलस्थित सेन्दान इन्टरनेसनल कम्पनी टाट पल्टिने अवस्थामा पुगी ४६९ नेपाली नागरिक कामविहीन भएका जानकारी दिएको छ । उनीहरूमध्ये केहीले तलबभत्ता उपलब्ध गराउन र नेपाल फिर्ता तथा अन्य कम्पनीमा स्थानान्तरणका लागि पहल गरिदिन दूतावाससँग अनुरोध गरेका थिए । कामदारको अनुरोधपछि दूतावासले समस्या समाधानका लागि निरन्तर कूटनीतिक पहल गरिरहेको जनाएको छ ।

नेपाल फर्कन चाहनेको हकमा बहिर्गमन भिसाका लागि साउदी सरकारको सम्बन्धित श्रम कार्यालयलाई आवश्यक कागजातसमेत पठाइसकिएको नेपाली दूतावासले जनाएको छ । साउदी अरबबाट नेपाल जान इच्छुक नेपाली श्रमिकलाई र विशेषगरी सेन्दान इन्टर नेसनल कम्पनीमा कार्यरतलाई यथाशक्य बहिर्गमन भिसा जारी गरिदिन अनुरोध गर्दै आवश्यक पहल गरिसकिएको दूतावासले बिहीबार विज्ञप्तिमार्फत जनाएको छ ।

नेपाल फर्कन चाहनेको हकमा बाँकी सेवा सुविधा प्राप्त गर्ने कानुनी आधार पूरा गरी फर्काउने तथा साउदी अरबका अन्य कम्पनीमा स्थानान्तरण भई रोजगार गर्न चाहनेका लागि आवश्यक प्रक्रियालाई सहजीकरण गर्न साउदी सरकारको श्रम मन्त्रालय र सम्बन्धित अन्य निकायहरूमा भएका वार्ता तथा छलफल सकारात्मक रूपमा अगाडि बढेको दूतावासको भनाइ छ । समस्यामा परेका नेपाली नागरिकलाई धैर्यताका साथ रहन तथा खाना, आवास र स्वास्थ्यसम्बन्धी समस्या परेमा दूतावासमा सम्पर्क गर्न अप्ग्रह गरिएको छ ।

समस्यामा परेका कामदारहरूलाई नेपाल फर्काउन तथा उनीहरूले पाउनुपर्ने बाँकी तलब भत्ता दिलाउन दूतावासले थालेको पहल स्वागतयोग्य छ । नेपाली कामदारहरूलाई न्याय दिलाउन दूतावासको पहल प्रभावकारी बनाउन जरुरी छ । नेपाल फर्कन चाहनेलाई नेपाल फर्काउन तथा त्यहाँ अन्य रोजगारदाता कम्पनीसँग आबद्ध हुन चाहनेलाई त्यसका लागि सहजीकरण गर्ने कार्य प्रभावकारी बनाउनुपर्छ । साथै, पटक-पटक दोहोरिरहने यस्ता समस्याको दीर्घकालीन समाधानका लागि सरकारको तहबाटै पहल गर्न आवश्यक छ ।

श्रम सरोकार

वैदेशिक रोजगारीका क्रममा समस्यामा परे के गर्ने ?

वैदेशिक रोजगारीका क्रममा विभिन्न समस्या आइपर्न सक्छन् । त्यसैले त्यस्ता सम्भावित समस्याप्रति पहिले नै सतर्क रहनुपर्छ । कुन समस्या आउँदा कहाँ सम्पर्क गर्ने भन्नेबारे पूर्वतयारीका साथ रहनुपर्छ । रोजगारदाता वा कार्यस्थलमा कुनै पनि कुरामा चित नबुझेमा नेपाली दूतावासमा गई उजुरी गर्नुपर्छ । तपाईंले त्यहाँको श्रम मन्त्रालयको कानुन उल्लंघन शाखामा पनि उजुरी गर्न सक्नुहुन्छ । उजुरी दर्ता गर्न कुनै शुल्क तिर्नुपर्दैन ।

उजुरीका लागि तपाईंसँग राहदानी तथा करारनामाको प्रतिलिपि हुनु आवश्यक हुन्छ । उजुरी दर्ता भएपछि त्यो आधिकारिक हुन्छ । समस्या समाधान नभएसम्म तपाईंलाई उनीहरूले देशनिकाला गर्न मिल्दैन । यद्यपि, राजदूतावासले खटाएको वकिललाई आफ्नो बारेसन्ामा दिई स्वेच्छाले त्यो देश छोड्न सक्नुहुन्छ । तपाईंलाई थाहा नदिई रोजगारदाताले तपाईंको प्रवेशाज्ञा रद्द गराएको अवस्थामा पनि यस्तै वारिसनामा दिई त्यो देश छाड्न सक्नुहुन्छ ।

नेपालमा भएका सहयोगी संस्थाहरूको टेलिफोन नम्बर साथमा राख्नुहोस् । नेपाली दूतावास वा त्यहाँको श्रम मन्त्रालयसम्म तपाईं जान सक्नुहुन्न भने तपाईंका लागि यस्ता संस्थाहरूले उजुरी दर्ता गराई सहयोग गर्न सक्छन् । यसका लागि तपाईंको पूरा नाम, राहदानीको प्रतिलिपि वा नम्बर, तपाईं बस्ने ठाउँको ठेगाना, मोबाइल नम्बर, काम गर्ने कम्पनीको नाम, उजुरीको छोटो विवरण र दूतावासबाट कस्तो सहयोग खोज्नुभएको हो भन्नेबारे सहयोगी समूह वा संस्थालाई जानकारी गराउनुहोस् ।

उजुरी गर्ने कामदारलाई कुनै-कुनै रोजगारदाताले देशनिकाला गराउन खोज्छन् । तपाईंको इच्छाविना तपाईंलाई देशनिकाला गराउन खोजेको कुरा अनुगमन गर्ने अधिकारीलाई भन्नुहोस् । उनीहरूले सहयोगका लागि नेपाली दूतावासमा सम्पर्क गर्ने छन् । खाडी मुलुकबाट बाहिरिन सुरुमा करारनामा गरेको रोजगारदाताको अनुमति चाहिन्छ । मौलिक, प्रयोजक वा रोजगारदाताले कामदारले देश छोड्दा कुनै आपत्ति छैन भन्ने पत्रमा हस्ताक्षर गर्नुपर्छ । कुनै अपराध गर्नुभएको छैन भने करार अवधि पूरा भएपछि तपाईंलाई घर फर्किने अधिकार छ । रोजगारदाताले फर्कन दिँदैन भने नेपाली राजदूतावासमा उजुरी दिनुहोस् ।

राहदानी कम्पनी वा स्पोंसरले राखेको बखत यसको म्याद सकिन सक्छ । यस्तो बेलामा राहदानीको म्याद थप्ने बेला भएको जानकारी रोजगारदातालाई गराउने । घरेलु कामदार महिलाहरूका मौलिकले मोबाइल खोसेर लाने भएकोले लुकाएर राख्ने र मौलिक नभएको बेलामा मात्र प्रयोग गर्ने । नेपाली दूतावास वा अन्य आवश्यक सम्पर्क नम्बरलाई मोबाइलबाहेक व्यक्तिगत डायरीमासमेत टिपोट गरेर राख्ने गर्नुहोस् ।

विचार

उपभोक्ता अधिकारको स्थिति,

कार्यान्वयन र समस्या

■ गम्भीरबहादुर हाडा

‘परापूर्वकालमा जब बजारशास्त्रको क्षेत्र सीमित थियो त्यस अवस्थामा प्रत्येक व्यवसायी प्रत्यक्षरूपमा सम्बन्धित उपभोक्तासँग सम्बन्ध राखी ती उपभोक्ताहरूको व्यवहारको जानकारीअनुसार वस्तु तथा सेवाको उत्पादन गर्न सकिने गर्दथे । आज आएर बजारशास्त्रको क्षेत्र यति व्यापक भइसकेको छ जसले गर्दा संसारको एक ठाउँमा रहेको व्यवसायीले अर्को ठाउँमा रहेको उपभोक्ताको व्यवहार बुझ्न परेको हुन्छ । प्रत्येक व्यवसायीले सम्बन्धित उपभोक्ताको व्यवहार बुझ्नका लागि ठूला-ठूला बजारको अनुसन्धान कार्य सम्पन्न गर्नुपर्ने हुन्छ । कानुनले उपभोक्तालाई अधिकार प्रदान गरेको छ । सरकारलाई त्यसको रक्षाको दायित्व तोकेको छ । तर नेपाली वस्तु र सेवा बजारमा आपूर्ति, मूल्य, गुणस्तर नियमन कार्यमा व्यापक समस्या छ । अधिकांश वस्तु र सेवा व्यापारीबाट उपभोक्तामाथि लुट मच्चाउने शृंखला बढ्दो छ । वस्तु तथा सेवा उत्पादक, थोक-खुद्रा विक्रेता, ढुवानीकर्ताले आपूर्तिमा बजार एकाधिकार र आलोपालोबाट व्यवसाय सञ्चालन गरेका छन् । सरकारले प्रत्येक जिल्लामा आपूर्ति आयुक्त तोक्नुपर्नेमा तोकेको पाइँदैन । बजार हेर्ने निरीक्षण अधिकृतलाई पनि सक्रिय बनाएको पाइँदैन । उपभोक्ताको उचित तवरले संरक्षण हुनुपर्छ, भन्ने हेतुले सन् १९६२ मार्च १५ मा पहिलोपटक तत्कालीन अमेरिकी राष्ट्रपति जोन अफ केनेडीले अमेरिकी कांग्रेसमा ‘कन्जुमर विल अफ राइट्स’ लगेका थिए । त्यसपछि अन्य मुलुकहरूमासमेत यसले निरन्तरता पाएको देखिन्छ । नेपालमा पनि उपभोक्ताका अधिकारबारे लामो समयदेखि बहस चल्दै आएको छ । पछिल्लो समय व्यवस्थित र मर्यादित रूपले उपभोक्ता अधिकार सुनिश्चित गर्ने हेतुले उपभोक्ता अदालतको विषय अगाडि सारिएको छ । मुलुकमा उपभोक्ता अदालत गठनका विषयमा लामो समयदेखि बहस भए पनि यसले हालै मूर्तरूप प्राप्त गरेको छ । करिव एक दशकअगाडि २०७३ भदौ २३ मा तत्कालीन प्रधानमन्त्री पुष्पकमल दाहालले सबै प्रेरणामा एक-एकवटा उपभोक्ता अदालत बनाउने घोषणा गरेका थिए । उपभोक्तालाई अन्याय पर्दा तत्काल सुनुवाइ गर्ने संयन्त्र नभएको भन्दै उनले उपभोक्ता अदालतको विषय उठाएका थिए । गत वर्ष चैतमा बल्ल संघीयस्तरमा उपभोक्ता अदालत गठन भए पनि प्रदेशस्तरमा गठन हुन सकेको छैन । त्यसअगाडि व्यवस्थापिका संसद्को उद्योग, वाणिज्य तथा उपभोक्ता हित सम्बन्ध समितिले पनि उपभोक्ता अदालतको आवाज उठाएको थियो । संसदीय समितिले २०७२ असोजमा उपभोक्ता अदालत वा उपभोक्ता इजलासको व्यवस्था गर्न सरकारलाई निर्देशन दिएको थियो । समितिको निर्देशनअनुसार उद्योग वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालयले उपभोक्ता संरक्षण ऐन, २०७५ मा पनि उपभोक्ता अदालतको विषय समावेश गरिएको थियो । ऐनमा भएको व्यवस्थाअनुसार सरकारले अदालत गठन नगरेको भन्दै उपभोक्ता हित संरक्षण मन्त्रले सर्वोच्चमा रिट निवेदन पनि दर्ता गरायो । सरकारले हिलाइ गरेपछि सर्वोच्च अदालतले २०७८ फागुन ८ मा सातवटै प्रदेशमा उपभोक्ता अदालत गठन गर्न सरकारका नाममा निर्देशनात्मक आदेश जारी गरेको थियो । अहिले आएर मात्र यसको कार्यान्वयनपक्ष अगाडि

बढेको जनाए पनि पूर्णता भने पाएको छैन ।

उपभोक्ता अदालतका बारेमा उपभोक्ता संरक्षण ऐन, २०७५ को दफा ४१ मा व्यवस्था गरिएको छ । जसमा दफा ४० को उपदफा १ बमोजिम हुने मुद्दाबाहेक अन्य मुद्दाको कारवाही तथा किनारा लगाउनका लागि सरकारले राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरेर आवश्यकताअनुसार उपभोक्ता अदालत गठन गर्न सक्ने उल्लेख छ । सोही ऐनको दफा ४४ बमोजिम उपभोक्ता अदालत गठन भएको हा । अदालतको औपचारिक उद्घाटन २०८१ चैत २ गते भएको हो ।

नेपालमा उपभोक्ता अधिकारको इतिहास हेर्ने हो भने मल्लकालीन राजा जयस्थिति मल्लको समयमा माना पाथीको सुरुआत गरेर एउटै मापन प्रणालीको विकास गरेको देखिन्छ । यसबाट उपभोक्ताहरू केही हदसम्म मापन प्रणालीमा हुनसक्ने अनियमितताको सम्भावनाबाट जोगिन पुगेका थिए । ऐनको रूपमा पहिलोपटक उपभोक्ता संरक्षण ऐन, २०५४ बनेको पाइन्छ । यसपछि २०५६ मा नियमावली बनाएर कार्यान्वयन अधि बढाएको देखिन्छ । वर्तमान संविधान २०७२ को धारा ४४ को १ मा उपभोक्तालाई गुणस्तरीय वस्तु तथा सेवा प्राप्त गर्ने हक हुने र भाग २ मा गुणस्तरहीन वस्तु तथा सेवाले आघात पुगेको खण्डमा क्षतिपूर्तिको व्यवस्था हुने उल्लेख गरिएको छ । यो मौलिक हकलाई कार्यान्वयन गर्नका लागि उपभोक्ता संरक्षण ऐन, २०७५ समेत बनेको छ । यो ऐन परिच्छेद-२ को उपभोक्ता संरक्षणसम्बन्धी व्यवस्थाअन्तर्गत उपभोक्ताको अधिकारमा जम्मा नौवटा अधिकारहरू सूचीकृत गरिएको छ ।

वर्तमान १६औं योजना (२०८१/८२-०८५/८६) मा मूल्यनीतिअन्तर्गत राजनीतिक दलहरूले समाजको विभिन्न क्षेत्र र वर्गसँग लिने चन्दा तथा आर्थिक सहायतालाई पारदर्शी बनाउन पूर्णरूपमा कानुनी परिपालना गराउने, राजनीतिक दलले कुनै प्रकारको वैदेशिक सहयोग लिन नपाउने व्यवस्था गर्ने राजनीति दलसम्बन्धी कानुनमा समयानुकूल परिमार्जन गरी राजनीतिक दलको कार्यशैली, आचरण तथा व्यवहारमा सुधार गर्ने; निर्वाचन प्रणालीका विभिन्न चरणहरूमा घरदैलो कार्यक्रमलाई निरुत्साहित गर्दै आधुनिक प्रविधिको प्रयोग गरी निर्वाचन प्रणालीलाई स्वच्छ, निष्पक्ष, पारदर्शी, मर्यादित र मितव्ययी बनाउन आवश्यक कानुनी व्यवस्था गर्ने मतदान अस्वीकार गर्ने अधिकार जस्ता विषय कानुनमा समावेश गरी प्रत्यक्ष लोकतन्त्रलाई सुदृढ बनाउने नीति तथा कार्यक्रम राखिएको छ ।

पूर्ण नगदरहित कारोबारका लागि नीतिगत, कानुनी, संस्थागत र कार्यक्रमहरूको कार्ययोजना तर्जुमा गरी चरणबद्ध रूपमा कार्यान्वयनमा ल्याउने; खुला सरकारको अवधारणा अवलम्बन गरी सार्वजनिक सेवामा सुशासन कायम गर्न जनउत्तरदायी, पारदर्शी, सहभागितामूलक कानुनको परिपालना गर्ने वातावरण तयार गर्ने; उच्च पदाधिकारीहरूको अनिवार्य रूपमा सूचकको आधारमा निष्ठाको मूल्यांकन गर्ने संयन्त्रको विकास गर्ने, सूचना प्रविधिको प्रयोग, छरितो प्रशासनिक संरचना, उच्च मनोबल र अभिप्रेरित कर्मचारीतन्त्रमार्फत सार्वजनिक सेवालाई प्रभावकारी बनाउने तहगत सरकारले आवाधिक योजना तथा कानुनबमोजिम मध्यमकालीन खर्च संरचनाको तर्जुमा गर्ने तथा तोकिएको समय सीमामात्र नै वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्दा पेस गरी प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्ने प्रबन्ध मिलाउने आदिजस्ता उद्देश्य

कार्यकारी पदमा महिलालाई अवसर दिनुपर्छ

■ सोनु गुरुं

प्रतिनिधिसभाको मुख्य काम भनेको संविधानको मूल मर्मअनुरूप कानुन निर्माण गर्ने र जनताका समसामयिक सवाललाई संसद्मार्फत सरकारको ध्यानाकर्षण गराउने हो । कानुन निर्माणको सवालमा जति हुनुपर्ने हो, त्यति भएको छैन । अबै पनि धेरै महत्त्वपूर्ण कानुन बनाउनुपर्ने छ । जस्तो: संघीयतासँग जोडिएको शिक्षा, निजामती र प्रहरी ऐनलागतयका धेरै ऐन/कानुन बनाउनुपर्ने छ । संसद्मा शिक्षा, स्वास्थ्य, बेरोजगारी, बाढीपहिरो भूकम्पलगायत समसामयिक जनताका विषय उठ्छ, तर त्यहाँ उठेका विषयको कार्यान्वयन अत्यन्तै कम हुन्छ । पछिल्लो समय संसद्मा राजनीतिक घोचपेच बढी हुने गरेको छ । राजसंस्थावादी र गणतन्त्रवादीबीच पनि संसद्मा चर्चाचर्की हुने गरेको छ । राजनीतिक आरोप-प्रत्यारोप पनि बढी नै हुन्छ । संसद्ले आफ्नो काम जे हो त्यही गर्नुपर्छ । कानुनका लागि पहिला विधेयक

सरकारले ल्याउने हो । सरकारले संसद्लाई पर्याप्त विजनेस दिन सकेको छैन । संविधान पूर्णरूपमा कार्यान्वयन हुन सकेको छैन । यो १० वर्षको अवधिमा जति हुनुपर्ने हो, त्यति हुन सकेको छैन । संविधान जारी भएपछि १० वर्षको अवधिमा जम्मा २१४ वटामात्रै कानुन बनेका छन् ।

अहिले पनि २०२० साल, २०२२ सालकै कानुनको आधारमा देश चलि्रहेको छ । तर अब सरकारले जितिसकेको चाँडो पुराना सबै ऐन संशोधन गरेर नयाँ ऐन बनाउनुपर्छ । महिलाको सवालमा भने संविधान कार्यान्वयन भएको छ । महिलाको ३३ प्रतिशत संसद्मा सहभागिता छ । संविधान जारी भएपछि दुईवटा निर्वाचन सम्पन्न भएको छ । यसलाई संविधान कार्यान्वयनको रूपमा लिनुपर्छ । तर सीमान्तकृत समुदायको विषयमा संविधानमा लेखिएका धेरै विषय कार्यान्वयन हुन सकेको छैन । मधेसी मुमदायको हक अधिकार पनि कार्यान्वयन हुन सकेको छैन ।

संविधान कार्यान्वयन गर्ने सवालमा पनि स्थानीय, प्रदेश र संघीय सरकार गरी तीनवटै सरकारको महत्त्वपूर्ण भूमिका हुन्छ । संविधान कार्यान्वयनको सवालमा तीन तहको सरकारबीचको समन्वय र सहकार्यको आवश्यकता छ । संविधान संशोधन गर्न हुँदैन भन्ने होइन । संशोधन गर्नुपर्ने धेरै विषय छन् । निर्वाचनको सवालमा पनि संशोधनको विषय चर्चामा छ । महिला, आदिवासी जनजाति, मधेसी, दलित, अपांगता भएका व्यक्ति तथा अन्य समुदायको विषयमा पनि संशोधन गर्नुपर्ने आवश्यकता देखिएको छ ।

संशोधनको विषय वर्तमान सरकार गठबन्धनका क्रममा नेपाली कांग्रेस र नेकपा एमालेलगायत सरकारमा रहेका दलहरूले गरेको सहमति हो । सत्तारूढ दलबीच संविधान संशोधनको विषयमा सहमति भए पनि कुन विषयमा सहमति गर्ने भन्ने कुरा बाहिर आएको छैन । संविधान संशोधन यतिकै हावाको भरमा हुने विषय होइन ।

सरकारले चाहेरमात्रै पनि हुँदैन । त्यसका लागि सबैभन्दा पहिला सरकारले सबै प्रतिपक्ष दलको सहमतिमा संविधान संशोधनका विषय बाहिर ल्याउनुपर्छ । त्यसलाई जनतासँग छलफल गर्नुपर्छ । विज्ञसँग छलफल गर्नुपर्छ । संविधान बहुमतका आधारमा होइन, सहमतिका आधारमा हुनुपर्छ । संविधान जारी गर्नेबेलामा जसरी सबै दलको सहमति भएको थियो । त्यसैगरी संशोधनमा पनि सहमति हुनुपर्छ । हाम्रो देशका राजनीतिक दल जनताप्रति उत्तरदायी भएको देखिँदैन । राजनीति भनेको स्वयंसेवा गर्ने क्षेत्र हो । तर नेताहरू देश र जनताको पक्षमा भन्दा पनि व्यक्तिगत र पार्टीगत स्वार्थमा लागेका देखिन्छन् ।

हरेकपटक बन्ने सरकारले आ-आफ्नो मान्छे वा कार्यकर्ता भरणपोसन नगरी देश र आमजनताका लागि काम गर्नुपर्‍यो । पछिल्लो समय अध्ययनका लागि विदेश जाने युवाको लर्को छ । ती युवालाई देशभित्रै राख्नका लागि सरकारले शिक्षा प्रणालीमा परिवर्तन गर्नुपर्छ । नेपालको शिक्षा प्रणालीलाई सीपमूलक बनाउनुपर्छ । उपयोगी बनाउनुपर्छ । शिक्षा नीतिमा बदलाव ल्याई कृषि नीति, सीपमुखी, विज्ञान र प्रविधिमैत्री शिक्षा नीति बनाउनुपर्छ । रोजगारीका लागि विदेश जाने युवालाई रोक्नका

तथा नीतिहरू राखिएको पाइन्छ ।

लक्षित समुदाय तथा वर्गको संरक्षण, उत्थान र सशक्तीकरण गर्दै राज्यका हरेक क्षेत्रमा पहुँच पहिचान र प्रतिनिधित्व सुनिश्चित गर्न विद्यमान नीति, कानुन तथा व्यवस्थामा सुधार गर्ने विद्यमान विभेदकारी कानुनमा सुधार तथा नयाँ बन्ने कानुनहरूलाई समावेशी एवं लैंगिकमैत्री बनाउने । सार्वजनिक पदाधिकारीको स्पष्ट उत्तरदायित्व निर्धारण गर्न कानुनी व्यवस्था मिलाइने अनुगमन तथा मूल्यांकन प्रणालीमा प्रविधिको अधिकतम प्रयोग गर्ने; नतिजामूलक अनुगमन तथा मूल्यांकन प्रणालीको विकास गर्न पृष्ठपोषणलाई अनिवार्य कार्यान्वयन गर्ने, गराउने; प्रशासनिक सुशासनलाई नतिजामुखी बनाउन सेवाग्राहीबाट सम्बन्धित पदाधिकारीको मूल्यांकन गर्ने प्रणाली विकास गर्ने रणनीति तथा कार्यक्रम राखिएको पाइन्छ ।

मूल्य स्थितिलाई माग एवं लागत तथा आपूर्तिजन्य पक्षले प्रभाव पार्ने गर्दछ । उत्पादनका साधनहरूको मूल्यमा आउने परिवर्तन, कच्चा पदार्थको उपलब्धताको अवस्था, सरकारले अवलम्बन गर्ने आर्थिक नीति, बाह्य मुलुकमा हुने मूल्यवृद्धि, प्रतिस्पर्धात्मक बजारको अवस्था, विभिन्न प्राकृतिक विपत्तिको अवस्था आदिले मूल्यमा प्रभाव पारिहेको हुन्छ । साथै, मौद्रिक योगांक्हरूमा हुने परिवर्तनको असर समष्टीगत मागमा पर्ने भएकोले यस्तो प्रभाव मूल्यमासमेत पर्दछ । नेपालको मूल्य स्थितिमा माग पक्षको भन्दा आपूर्ति पक्ष र संरचनात्मक पक्ष, खासगरी पेट्रोलियम पदार्थको अन्तर्राष्ट्रिय मूल्यमा आउने उतारचढाव र भारतको मूल्य स्थितिदेखि असर पर्ने गरेको छ । मौद्रिक नीतिले प्रमुख उद्देश्य मूल्य स्थिरता कायम गर्ने भए पनि आपूर्ति पक्षबाट मूल्य स्थिरतामा बढी चाप पर्ने गरेको हालका वर्षहरूमा मौद्रिक उपकरणहरूको प्रयोगबाट मूल्य स्थिरता कायम राख्ने काम जटिल बन्दै गइरहेको छ । मुद्रा विस्तारलाई उपयुक्त सीमामा राख्ने प्रयासहरू भइरहेका छन् ।

आर्थिक वृद्धिलाई गाँसील तुल्याउने एवं आमसर्वसाधारणको कयशक्तिमा ह्रास आउन नदिने गरी मुद्रा स्फीति दरलाई निश्चित सीमामाभित्र राख्नु यस क्षेत्रको मुख्य चुनौतीको रूपमा रहेको छ । त्यसैगरी कृषिक्षेत्रलाई मौसमी प्रतिकूलताबाट मुक्त गर्न र आधुनिक कृषि प्रविधिको प्रयोगबाट यसको उत्पादन वृद्धि एवं सहज आपूर्तिको प्रबन्ध गर्नु र ढुवानी तथा बिक्रीवितरणमा देखिएको मिलेतोलाई नियन्त्रण गर्नु चुनौतीपूर्ण छ । वित्त नीति र मौद्रिक नीतिबीचमा उपयुक्त सन्तुलन कायम गर्दै आर्थिक वृद्धिलाई सहयोग पुग्ने गरी मुद्रा बजारलाई व्यवस्थित गर्नुपर्ने चुनौती छ ।

सामान्यतया माग र आपूर्तिले वस्तु तथा सेवाको मूल्य निर्धारण गर्ने गर्दछ । मूल्य स्थितिले लगानी, रोजगारी उत्पादन, वितरणजस्ता अर्थतन्त्रका समग्र पक्षमा असर पर्ने गर्दछ । उत्पादनका साधनहरूको उपलब्धता तथा मूल्यमा आउने परिवर्तन, सरकारले अवलम्बन गर्ने नीति, बाह्य मुलुकको मूल्यवृद्धिको अवस्था प्रतिस्पर्धाको अवस्था, मानवीय तथा अन्य कारणले समष्टीगत मागमा आउने परिवर्तनजस्ता पक्षले मूल्य स्थितिमा प्रभाव पारेको हुन्छ । मुद्रास्फीति दरलाई वाञ्छित सीमामा राखी समग्र लगानी तथा रोजगारी उत्पादन, आपूर्ति तथा मागजस्ता पक्षको अभिवृद्धिमार्फत उच्च र दिगो आर्थिक वृद्धि हासिल गर्ने दिशामा केन्द्रित हुनुपर्छ ।

लागि देशभित्रै रोजगारीको सिर्जना गर्नुपर्छ ।

कलकारखाना र उद्योग सञ्चालन गर्न विदेशी लगानीको लागि सहज नीति अपनाउनुपर्छ । देशलाई आत्मनिर्भर बनाउन आर्थिकरूपमा सवल बनाउनुपर्छ । सरकारले देशको मुख्य आम्दानीको स्रोत बस्नको पहिचान गर्नुपर्छ । त्यसपछि योजना बनाएर कार्यान्वयन गर्नुपर्छ । देश परिवर्तनका क्रममा भएका हरेक संघर्षमा पुरुषको जति योगदान छ । महिलाको पनि त्यति योगदान छ । तर, राज्यका नीति निर्माण तहमा महिलाको सहभागिता कमजोर छ । पहिलाको तुलनामा महिलाको सहभागिता बढ्दै गएको छ । तर जति हुनुपर्ने हो, त्यति हुन सकेको छैन ।

मुख्यगरी कार्यकारी पदमा महिलाको सहभागिता कम छ । महिला राष्ट्रपति, सभामुख, मुख्यसचिव, प्रधानन्यायधीश, महानगरपालिकाको प्रमुख भएका छन् । तर प्रधानमन्त्री महिला हुनसकेका छैनन् । धेरै राज्यका नीति निर्माण तहमा महिलाको सहभागिता छैन । अहिलेको मन्त्रिपरिषदमा पनि एक जनामात्रै क्याबिनेट मन्त्री हुनुहुन्छ । त्यसैले महिलाका लागि सरकारले हरेक निकायमा ५० प्रतिशत अधिकार सुनिश्चित गर्नुपर्‍यो । यसलाई संविधानमै उल्लेख गर्नुपर्छ । अहिले क्षमताको हिसावले महिला अगाडि आएका छन् । तर अहिले पनि महिलालाई उपसभामुख, उपाध्यक्ष, उपमेयरमा सीमित गरिएको छ । जनमत पार्टीको अवको योजना संघीयतालाई कहींकतैबाट आँच आउन नदिन देशभरिका जनतालाई जागरुक बनाउने हो ।

(जनमत पार्टीकी नेत्री तथा प्रतिनिधिसभा सदस्य मुर्सुङ रासवलले गरेको कुराकानीमा आधारित)

विश्वप्रसिद्ध कान्स फिल्म फेस्टिभलमा सहभागी हुन अभिनेता प्रदीप खड्का शनिबार राती फ्रान्स प्रस्थान गरेका छन् । उनी त्यहाँ कान्स मार्केट र एक फ्रान्सेली फिल्मको रेडकार्पेट प्रिमियरमा सहभागी हुनेछन् । उनी अभिनित फिल्म ‘एक्लो’ कान्स मार्केट (मार्च ६ डु फिल्म)मा सहभागी छ । स्टल खडा गरेर यो फिल्मका निर्देशक प्रदीप शाही र निर्माताहरू कान्स मार्केटमा छन् । त्यहाँ पुगेर प्रदीपले यो फिल्मको प्रवर्धन गर्नेछन् । यसबाहेक, थिएरी क्लिफा निर्देशित फ्रान्सेली भाषाको फिल्म ‘ला फेम्मे ला प्लस रिच डु मोन्ड’को रेडकार्पेट र स्क्रिनिङमा उनी सहभागी हुनेछन् ।

१६औं प्रिज्मा डिसिने अवार्ड वितरण

■ प्रभाव संवाददाता

काठमाडौँ- १६औं प्रिज्मा डिसिने अवार्ड भव्यरूपमा सम्पन्न भएको छ । किर्तीपुरको कीर्तिपुर सिनेप्लेक्स सिनेमा हलमा आयोजित भव्य कार्यक्रमका बीच मनोनयनमा रहेका उत्कृष्ट पाँच मध्येबाट सर्वोत्कृष्ट घोषणा गरिएको हो ।

छायाँछवी क्रियसनको प्रस्तुतिमा भएको अवार्डमा चलचित्र विकास बोर्डका अध्यक्ष दिनेश डिसी प्रमुख अतिथि रहेका थिए । चलचित्र सम्बन्धी विभिन्न २१ विधामा अवार्ड प्रदान गरिएको अवार्डका अध्यक्ष शान्तिप्रियले बताए ।

समारोहमा कलाकार दिपकराज गिरी र अभिनेत्री रेजिना उप्रेतीलाई ‘छायाछवी चलचित्रकर्मी रजत सम्मान’ अर्पण गरियो । नेपाली चलचित्र क्षेत्रमा २५ वर्षभन्दा बढी समयदेखि पू‍याएको अतुलनिय योगदानको कदर गर्दै गिरी र उप्रेतीलाई सम्मान गरिएको हो । चलचित्र विकास बोर्डका अध्यक्ष दिनेश डिसी, विशिष्ट कलाकारद्वय वसन्धरा भुसाल, चैत्यदेवी लगायतको हातबाट दोसल्ला र

प्रमाणपत्र सहित सम्मान गरिएको थियो । त्यस्तै सञ्चारकर्मी गीता अधिकारी रेखा फिल्म्स् छायाछवी चलचित्र पत्रकारिता पुरस्कारबाट नगद १६ हजार रूपैयाँ सहित पुरस्कृत भइन् ।

सोहि समारोहमा अन्य गीतसंगीत, चलचित्र क्षेत्रका कलाकार र व्यवसायीलाई सम्मान गरिएको थियो । गायिका अनिता कुँवरलाई छायाँछवी गायनकला सम्मान अर्पण गरियो भने नवीनश्रेष्ठ, निखील बिर्सी, ओम अग्रवाल र प्रिज्योल भण्डारी छायाँछवी कला सम्मानबाट सम्मानित भए । त्यस्तै छायाँछवी संगीत व्यवसायी सम्मानबाट शिवराज पौडेल सम्मानित भए ।

अवार्ड कार्यक्रममा चलचित्र अगत्यबाट सौगात मल्ल सर्वोत्कृष्ट अभिनेताको अवार्ड उचाले भने केकी अधिकारी प्रसाद २ बाट उत्कृष्ट अभिनेत्री घोषित भएकी भइन् । त्यस्तै, बुलाकी सर्वोत्कृष्ट फिल्म घोषित भयो भने दिमाग खराब चलचित्रबाट निश्चल वस्नेतले सर्वोत्कृष्ट निर्देशकको अवार्ड हात पारे ।

चलचित्र बुलाकीबाट राजबहादुर सानेले उत्कृष्ट लेखनको अवार्ड हात पार्दा

नागे गाउँबाट शिशिर वाड्देल सर्वोत्कृष्ट खलपात्र घोषित भए ।

सर्वोत्कृष्ट छायाकार बुलाकीबाट शिव ढकाल, ऐचो पैचोबाट विपीनमल्ल/भुपेन्द्र अधिकार सर्वोत्कृष्ट सम्पादक वन्न सफल भए । यसैगरि अर्जुन पोखरेल सर्वोत्कृष्ट संगीतकार उपहार (कहिले बार विर्सिन्छु), प्रताप दास सर्वोत्कृष्ट पार्श्वगायक तिम्रो आखाँमा (नाई नभन्नु ल - ६), दुर्गा खरेल तिमी बदनामी गीतबाट (नीरफुल)सर्वोत्कृष्ट पार्श्वगायिका, हर्क साउद रीत (जारी), शाश्वत श्रेष्ठले उपहार चलत्रिबाट सर्वोत्कृष्ट पार्श्व संगीतको अवार्ड हात पारे । उपहार चलचित्रबाटै सञ्जय श्रेष्ठले सर्वोत्कृष्ट ध्वनी मिश्रणको अवार्ड चुमे ।

यस्तै, जारी चलचित्रबाट उपेन्द्र सुब्बा उत्कृष्ट नवनिर्देशक घोषित भने रितेश चाम्सले गोर्खा वारियरबाट उत्कृष्ट नवअभिनेताको अवार्ड उचाल्न सफल भए भने नवअभिनेत्री नीरफुलबाट शान्ती वाइवाको हातमा प‍यो । उत्कृष्ट द्वन्द्वनिर्देशकको अवार्ड श्री श्रेष्ठले काँडेतराबाट चुमे भने कविराज गहतराजले काले केटाले (ऐचोपैचो) बाट सर्वोत्कृष्ट

नृत्य निर्देशकको अवार्ड हात पारे । यसैगरि अगत्यबाट नाजीर हुसेन सर्वोत्कृष्ट सह-अभिनेता घोषित भए भने उपहारबाट अभिनेत्री पूजा शर्मा सह-अभिनेत्री ठहरिन् । नवअभिनेता जुरी अवार्ड बुलाकी चलचित्रबाट बिराज विष्टले उचाले ।

अवार्डका लागि चलचित्र सेलेक्सन कमीटीको जुरीमा शोभा पाण्डे, राजन खरेल र कमल एकचै मगर रहेका थिए । मोहन निरौलाको संयोजनमा बनेको अवार्डको जुरी मण्डलमा विजय रत्न तुलाधर, सन्तोष श्रेष्ठ शोभीता सिंखडा रहेका थिए । कार्यक्रममा वरिष्ठ गायिका देविका बन्दना, गीतकार संघ नेपालका अध्यक्ष वसन्त वित्पासी थापा, अभिनेता गजित विष्ट, प्रिज्मा टेलिभिजनका अध्यक्ष निर्जल श्रेष्ठ, चलचित्र संघका अध्यक्ष नरेन्द्र महर्जन, चलचित्र निर्देशक समाजका अध्यक्ष जनकदीप पराजुली लगायतका कलाकारहरूको उपस्थिति रहेको थियो । कार्यक्रम संचारकर्मी निराजन भण्डारीले संचालन गरेका थिए भने कार्यक्रममा अस्मिता पुरी र सुरेन वसेलको नृत्य समूहले सांगीतिक प्रस्तुति दिएका थिए ।

भारतीय अभिनेत्री नोरा फतेही नेपालमा

■ प्रभाव संवाददाता

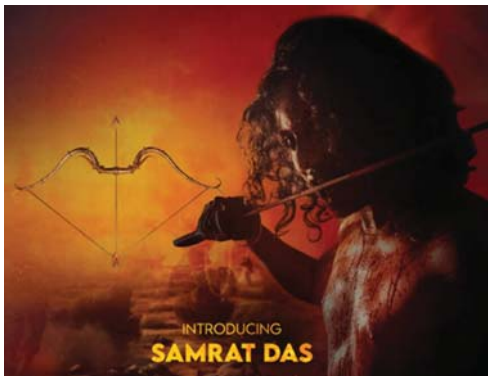
काठमाडौँ- भारतीय अभिनेत्री तथा नृत्यांगना नोरा फतेही नेपाल आएकी छन् । शिक्षाबाट वञ्चित बालबालिकाको क्षेत्रमा काम गर्दै आएको सामाजिक संस्था ‘ह्युमन रेस्पेक्ट नेपाल’ को सहयोगार्थ आयोजना हुने च्यारिटी कार्यक्रममा सहभागी हुन उनी नेपाल आएकी हुन् । कार्यक्रममा उनले आफ्ना चर्चित गीतमा नृत्य प्रस्तुत गर्नेछिन् । नेपाली कलाकार दुर्गा शपा, नृत्यांगना तेरिया फौजा मगर, नृत्यकार समर्पण

लामा र भ्वाइस अफ नेपाल सिजन ६ का टप फाइनलिष्ट इन्द्रकला राई, रोशन राई, अर्पणा आचार्य, प्रमेश राई, प्रशेस पाण्डेलगायतले प्रस्तुति दिने आयोजक तथा इभेन्ट म्यानेजर मनिष काकीले जानकारी दिए । काकीका अनुसार उनी वसन्तपुर, पशुपतिलगायत सम्पदाको पनि भ्रमण गर्नेछिन् । बौद्धस्थित हायातमा आयोजना हुने कार्यक्रमका लागि उनीसँग २० बढी नृत्यांगना पनि सहभागी हुनेछन् । अभिनेत्री फतेहीको नृत्य रहेका ‘दिलबर दिलबर’, ‘कुसु कुसु’, ‘ओ साकी साकी’, ‘नाच मेरी रानी’, ‘स्नेक डान्स’ लगायतका गीत लोकप्रिय छन् ।

मधेसको कथावस्तुमा फिल्म ‘प्रतिवैरम’ बन्ने

■ प्रभाव संवाददाता

काठमाडौँ- रोशन दासको निर्देशनमा नयाँ फिल्म ‘प्रतिवैरम’ निर्माण हुने भएको छ । शुक्रबार एक कार्यक्रमबीच निर्माणको औपचारिक घोषणा गरियो । मधेश केन्द्रित कथामा बन्न लागेको फिल्मको निर्माण पक्षले पोस्टर सार्वजनिक गर्दै यसको घोषणा गरेका हुन् । पोस्टरमा रावणलाई पृष्ठभूमिमा राखेर अधिल्तर एक व्यक्ति उभिएको देखा सकिन्छ । मधेशवारे बन्ने फिल्ममा मधेशको वास्तविक सौन्दर्य र समस्या खासै नपाइने निर्देशक दासले बताए । उनले फिल्मबारे भने, ‘हाम्रो सिनेमामा त्यो अभाव नहोस् भन्ने

हिसावले काम गरेका छौं ।’

दासका अनुसार यो फिल्म मधेश केन्द्रित रहेर सामाजिक र राजनीतिक विषयवस्तुमा आधारित हुनेछ । फिल्मलाई रेज इन्टरटेनमेन्टले आत्रेय प्रोडक्सन हाउस, किड्स वाईटी स्टुडियो र श्रीयन इन्टरटेन्मेन्टसँगको सहकार्यमा निर्माण गर्न लागेको हो ।

फिल्मको कथा निर्देशक दास स्वयंको छ भने पटकथा युवराज भट्टराईले लेखेका छन् । नीरज कंडेलले खिच्दै छन् । कलाकार भने केही समयमा सार्वजनिक गरिने दासले जनाए । उनले भने, ‘हामीले केही नयाँ र केही पुराना अग्रज कलाकारसँग यो परियोजनामा काम गर्दैछौं ।’ प्रदर्शन २०८२ सालको अन्त्यतिर गर्ने निर्माताको योजना छ ।

रंजशाला

चर्च ब्वाइजलाई हराउँदै मोरङ फाइनलमा

■ प्रभाव संवाददाता

धनकुटा- अन्तिम समयमा सम्हालिन नसक्दा चर्च ब्वाइज युनाइटेड रारा गोल्डकपको सेमिफाइनलबाट बाहिरिएको छ ।

चर्चलाई सडनडेथमा ४-५ ले पराजित गर्दै एलएक्स फुटबल क्लब बेलवारी मोरङ फाइनलमा प्रवेश गरेको हो । योसँगै आइतबार हुने फाइनलमा बिर्तामोड युनाइटेड र मोरङ भिड्ने भएका छन् ।

निर्धारित समयको खेल २-२ को बराबरीमा सकिएको थियो । त्यसपछि, खेल टाइब्रेकर र सडनडेथमा पुगेको हो । ११औं मिनेटमा प्रदीप लामाले गोल गर्दै मोरङले सुरुआती अग्रता लिएको थियो ।

दोस्रो हाफमा निक्कै सुधारिएको खेल प्रदर्शन गरेको चर्चले समीर तामाङको गोलमार्फत २-१ को अग्रता बनाएको थियो । उनले ५४ र ७८औं मिनेटमा गोल गरे । तर, इन्जुरी समयको अन्तिम मिनेटमा मोरङका छिरिङ गुरुङले गोल गरेपछि, खेल टाइब्रेकरमा धकेलिएको थियो ।

टाइब्रेकरमा मोरङका प्रताप राई, प्रदीप लामा, हिस्ब मलिक र देवेन्द्र तामाङले गोल गरे । गोलकिपर विवेक मगरको प्रहार बाहिरियो । चर्चका सुरजसिंह ठकुरी, चन्दन दास, रोशन पहाडी र आकाश राईले गोल गरे । पदम भट्टराईको प्रहार गोलकिपर विवेकले बचाए ।

सडनडेथमा छिरिङले गोल गर्दा चर्चका समीरको प्रहार गोलकिपर विवेकले पन्च गरेर बचाए । एल क्सका गोलकिपर विवेक म्यान अफ द म्याच घोषित भए ।

हुनेछ । जेठ ११ गते अछाम र कैलाली तथा कञ्चनपुर र दार्चुलाबीच हुने जनाइएको छ । साथै जेठ १२ गते अछाम र कञ्चनपुर तथा कैलाली र दार्चुला खेल्नेछन् ।

जेठ १३ गते कैलाली र कञ्चनपुर तथा अछाम र दार्चुलाबीच भिडन्त हुनेछ । जेठ १४ गते समूह ‘ए’ विजेता र ‘बी’को विजेता उपाधिका लागि खेल्नेछन् । प्रतियोगितामा उत्कृष्ट प्रदर्शन गर्ने खेलाडीलाई प्रदेशको टोलीमा समावेश गरिनेछ ।

एशियन क्रिकेट काउन्सिलको कार्यक्रमअनुसार नेपाल क्रिकेट सङ्घले एसिसी भेन्स यू-१६ इस्ट जोन कप २०२५ को छनोटका लागि यही महिनामा राष्ट्रिय प्रतियोगिता गर्दै छ ।

■ प्रभाव संवाददाता

काठमाडौँ- स्व. डम्बर धामी स्मृति टी-१० क्रिकेट प्रतियोगिता अजरेखि सुरु हुने भएको छ । नेपालका तीन विश्वविद्यालयका १२ कलेजका टिमको सहभागीता रहने प्रतियोगिता कीर्तिपुरस्थित त्रिवी क्रिकेट मैदानमा सञ्चालन हुने छ ।

जेठ ८ गतेसम्म हुने यस प्रतियोगितामा १२ टिमलाई ४ समूहमा विभाजन गरि लिए चरण अन्तर्गत १ दिनमा ३ देखि ४ खेल खेलाइनेछ । प्रतियोगिताको विजेताले ३५ हजार र उपविजेताले २० हजार रूपैयाँ पुरस्कार पाउनेछन् । प्रतियोगिताको इन्टीपी १५ हजार

रूपैयाँ रहेको आयोजकले जनाएको छ ।

प्रतियोगिता अनेरास्वविव्यू पूर्वाञ्चल विश्वविद्यालय राष्ट्रिय कमिटीद्वारा स्व. डम्बर धामिको स्मृतिमा खेलाइँदै छ । डडेलधुराको धामी गत साल मंसिरमा जिप दुर्घटनामा घाइते भइ उपचारको क्रममा स्वर्गारोहण भएको थियो । उनी हिस्ट इन्जिनियर कलेजबाट आफ्नो इन्जिनियरको पढाइ सकाएको केही समयपछि, दुर्घटना भएको थियो ।

प्रतियोगिताको समूह एमा हिस्ट इन्जिनियरिङ कलेज, कान्तिपुर इन्टरनेसनल कलेज र एक्मे इन्जिनियरिङ कलेज छन्। समूह बीमा हिमालयन क्लाइट हाउस इन्टरनेसनल कलेज, जियोम्याटिक इन्स्टिच्युट

अफ टेक्नोलोजी र कोसमस कलेज अफ म्यानेजमेन्ट एण्ड टेक्नोलोजी छन् । यस्तै, समूह सीमा कान्तिपुर सिटी कलेज, कलेज अफ आईटी एन्ड इन्जिनियरिङ र हिलसाइड कलेज अफ इन्जिनियरिङ छन्। यसैगरी समूह डीमा कान्तिपुर इन्जिनियरिङ कलेज, पशुपति मस्टिपल क्याम्पस र रत्नराज्य लक्ष्मी क्याम्पस छन् । प्रतियोगिताको पहिलो दिन पहिलो खेलमा समूहको हिस्टविरुद्ध कान्तिपुर इन्टरनेसनल कलेजले प्रतिस्पर्धा गर्नेछ। यस्तै, दोस्रो खेलमा कान्तिपुर सिटी कलेज र हिलसाइडबीच प्रतिस्पर्धा हुनेछ। त्यसैगरी तेस्रो खेलमा कान्तिपुर इन्जिनियरिङ कलेजले पशुपति क्याम्पसको सामना गर्नेछ ।

मौरिटानियाको राजधानी नौकचोटमा निर्माणाधीन चीन-मौरिटानियन मैत्री ओभरपास । चीनको सहयोगमा निर्माणाधीन उक्त ओभरपासले नौकचोटमा ट्राफिक जामलाई उल्लेखनीयरूपमा कम गर्ने र मौरिटानियाको आर्थिक वृद्धिमा दीर्घकालीन प्रभाव पार्ने बताइएको छ ।

तस्विर: सिन्हवा

गाजामा आक्रमण तीव्र, इजरायली सेनाद्वारा हवाई र स्थलीय फौज तैनाथ

यरूशलेम- इजरायली सेनाले शुक्रवार गाजा क्षेत्रमा आफ्ना आक्रमणहरू अझ तीव्र बनाएको छ । यसअन्तर्गत हवाई बमबारी र थप स्थलगत सेनाहरू पनि पठाइएको जानकारी दिएको छ, जसको उद्देश्य गाजाका केही भागमा नियन्त्रण कायम गर्नु हो ।

इजरायली सुरक्षाबलले 'गिदेओनका रथ' नामक नयाँ अभियान सुरु गरिएको जनाएको छ, जसको उद्देश्य युद्धका प्रमुख लक्ष्य

लाओसमा बढ्दो मुद्रास्फीतिको गम्भीर असर रोजगारी र जीवनस्तरमा

भिएन्तियान- लाओसमा बढ्दो मुद्रास्फीति (मूल्यवृद्धि) का कारण नागरिकहरूको जीवनस्तरमा गिरावट आएको र श्रमबजारमा ठूलो परिवर्तन देखिएको विश्व बैंकको सर्वेक्षणले देखाएको छ । नागरिकहरू स्वरोजगारीतर्फ आकर्षित हुन थालेका छन् भने धेरै श्रमिकहरू जीविकोपार्जनका लागि विदेश पलायन भइरहेका छन् ।

सन् २०२५ को जनवरीदेखि फेब्रुअरीसम्म गरिएको विश्व बैंकको ताजा सर्वेक्षणअनुसार लाओसमा रोजगारी दर क्रमिकरूपमा बढिरहेको छ । जनवरी सन् २०२५ मा काम गर्ने व्यक्तिहरूको प्रतिशत ९७.१ पुगेको थियो जुन सन् २०२४ मा ९४.४ प्रतिशत र मे सन् २०२२ मा ८८.२ प्रतिशत थियो ।

प्रतिवेदनअनुसार लाओसको मुद्रास्फीति दर घट्दै गएको छ । सन् २०२५ को जनवरीमा मुद्रास्फीति १५.५ प्रतिशतमा झरेको थियो, जुन डिसेम्बर सन् २०२४ मा १६.९ प्रतिशत थियो । अप्रिलसम्म यो दर ११.१

प्रतिशतमा झरेको उल्लेख गरिएको छ । तर, विगत केही वर्षको निरन्तर मूल्यवृद्धिका कारण धेरै परिवारहरू अझै पनि आर्थिकरूपमा कमजोर अवस्थामा छन् । धेरै नागरिकले विदेशमा रोजगारी खोज्ने क्रम जारी राखेका छन्, जहाँ उनीहरूले तुलनात्मकरूपमा राम्रो आम्दानी पाउने आशा राखेका छन् ।

उच्च मुद्रास्फीति विशेषगरी न्यून आय भएका परिवारमा गहिरो प्रभाव पारिरहेको छ । खानालगायतका आवश्यक वस्तुहरू महँगा भएपछि धेरै परिवारले बचत खर्च गर्न, पशु बेच्न वा ऋण लिन थालेका छन् । यसकै असरस्वरूप केही परिवारले स्वास्थ्य र शिक्षा खर्चमा कटौती गर्न थालेका छन्, जसका कारण गरिब परिवारका बालबालिका विद्यालय बाहिर रहने सम्भावना बढेको छ ।

लाओसको केन्द्रीय बैंकले सन् २०२५ भित्र एक अंकको मुद्रास्फीति दर हासिल गर्ने लक्ष्यसहित आर्थिक तथा वित्तीय चुनौतीहरूसँग जुध्न सक्रिय उपायहरू अपनाउने जनाएको छ । *रासस/सिन्हवा*

१० जना प्यालेस्टिनी रिहा

गाजा- इजरायली सेनाले गाजा क्षेत्रमा सञ्चालन गरेको पछिल्लो सैनिक अभियानको क्रममा पक्राउ परेका १० जना प्यालेस्टिनीलाई रिहा गरेको जनाएको छ ।

रिहागरिएका व्यक्तिहरूलाई उपचारका लागि गाजाको केन्द्रमा रहेको देइर अल-बलाहास्थित 'सहिदहरूका अल अक्सा अस्पताल' पुर्याइएको स्थानीय प्यालेस्टिनी स्रोतहरूले जनाएका छन् ।

अन्तर्राष्ट्रिय रेडक्रस समितिले एक विज्ञप्ति जारी गर्दै वन्दीहरूलाई रिहा गर्न र उनीहरूलाई अस्पतालमा स्थानान्तरण गर्न अभियानले सहज

बनाएको स्पष्ट पारेको छ । साथै, उक्त प्रक्रिया रिहा भएका व्यक्ति र उनीहरूका परिवारहरूबीच पुनः भेटघाट तथा सम्पर्क कायम गर्न पनि सहयोगी भएको जनाइएको छ ।

इजरायली पक्षले गाजा क्षेत्रमा हजारौँ महिला, बालबालिका तथा अन्य नागरिकलाई हिरासतमा लिई तीमध्ये धेरैलाई जबरजस्ती बेपत्ता पारेको आरोप लागेको छ । यसै क्रममा करिब ६० जना प्यालेस्टिनी इजरायली हिरासतमा यातनाका कारण ज्यान गुमाइसकेको बताइएको छ । *रासस/क्युएनए*

गाजाका स्वास्थ्य अधिकारीका अनुसार, शुक्रवार मात्र उत्तर गाजामा इजरायली बमबारीका कारण कम्तीमा १०९ जनाको मृत्यु भएको छ भने २९६ जना घाइते भएका छन् ।

गत वर्ष असोजदेखि सुरु भएको द्वन्द्वमा

जापानको तेल प्रशोधन केन्द्रमा ग्यास चुहावट, एकको मृत्यु

टोकियो- जापानको ओसाका प्रान्तअन्तर्गतको सकाई सहरमा रहेको एक प्रमुख तेल प्रशोधन केन्द्रमा शनिवार विहान ग्यास चुहावटको घटना भएको छ । उक्त घटनामा एक जना श्रमिकको निधन भएको छ भने दुई जना श्रमिक अस्पतालमा उपचाररत रहेको स्थानीय सञ्चारमाध्यमहरूले जनाएका छन् ।

घटना विहान करिब १० बजेको समयमा भएको बताइएको छ । प्रशोधन केन्द्रको पाइप प्रणालीमा ग्यास चुहावट भएको र केही श्रमिकहरू अचेत अवस्थामा भेटिएका छन् । प्रारम्भिक अनुमानअनुसार, चुहिएको ग्यास विषालु हाइड्रोजन सल्फाइड हुन सक्ने जनाइएको छ । हाल घटनाको कारणबारे सम्बन्धित कम्पनीले आवश्यक अनुसन्धान गरिरहेको छ ।

सात लाख ७० हजार वर्ग मिटर क्षेत्रमा फैलिएको यो प्रशोधन केन्द्र समुद्री किनारमा अवस्थित र जापानकै एक प्रमुख इन्धन प्रशोधनस्थलको रूपमा परिचित छ । *रासस/सिन्हवा*

अमेरिकी अदालतको फैसलाले सरकारको आप्रवासी नीति प्रभावित

वासिङ्टन- संयुक्त राज्य अमेरिकाका राष्ट्रपति डोनाल्ड ट्रम्पले शुक्रवार अमेरिकी सर्वोच्च अदालतको पछिल्लो निर्णयप्रति आफ्नो गम्भीर असन्तोष सार्वजनिकरूपमा व्यक्त गरेका छन् । अदालतले भेनेजुयेली आप्रवासीहरूलाई शीघ्र निष्कासन गर्ने सरकारको प्रयासलाई रोकेको सन्दर्भमा उनले उक्त प्रतिक्रिया दिएका हुन् ।

ट्रम्पले सामाजिक सञ्जाल 'ट्रुथ सोसल'मार्फत यस्तो अभिव्यक्ति व्यक्त गरेका हुन् । 'संयुक्त राज्य अमेरिकाको सर्वोच्च अदालतले जनताको मतद्वारा प्राप्त गरिएका जिम्मेवारीहरू निर्वाह गर्न नदिएको अवस्था उत्पन्न भएको छ । यो दिन राष्ट्रका लागि चिन्ताजनक र खतरापूर्ण देखिन्छ,' उनले लेखेका छन् ।

राष्ट्रपति ट्रम्पले यस निर्णयले गम्भीर अपराधिक क्रियाकलापमा संलग्न, गिराहसँग आवद्ध तथा मानसिक स्वास्थ्य समस्याबाट ग्रस्त आप्रवासीहरूलाई पनि निष्कासन नगरी लामो कानुनी प्रक्रियामा राख्नुपर्ने अवस्था सिर्जना

भएको बताएका छन् । उनका अनुसार यस्तो प्रक्रिया खर्चिलो र दीर्घकालीन हुने भएकाले राष्ट्रको सुरक्षामा असर पर्न सक्ने देखिन्छ ।

गत मार्च महिनामा राष्ट्रपति ट्रम्पले विदेशी शत्रु ऐनअन्तर्गत केही भेनेजुयेली आप्रवासीहरूलाई न्यायिक प्रक्रिया अघि नबढाई एल साल्माडोर पठाउने निर्णय

लिएका थिए । सो निर्णय सर्वोच्च अदालतले अप्रिल १९ मा अस्थायीरूपमा रोकेको थियो ।

शुक्रवारको फैसलामार्फत अदालतले टेक्सास राज्यमा रहेका थप आप्रवासीहरूको प्रस्तावित निष्कासन कार्यलाई समेत हालका लागि स्थगन गरेको छ । *रासस/एएफपी*

इन्धनमा बायोइथानोलको प्रयोग बढाउँदै इण्डोनेसिया

जकार्ता- इण्डोनेसियाको ऊर्जा तथा खनिज स्रोत मन्त्रालयले सन् २०२६ देखि इन्धनमा पाँच प्रतिशत बायोइथानोल (ई-५) मिश्रणलाई अनिवार्य रूपमा लागू गर्ने निर्णय गरेको छ । मन्त्रालयअन्तर्गत नयाँ तथा नवीकरणीय ऊर्जा तथा ऊर्जा संरक्षण विभागकी महानिर्देशक एनीय लिस्टियानी डेवीले शुक्रवार उक्त जानकारी दिएकी हुन् ।

'बायोइथानोल' एक प्रकारको जैविक इन्धन हो, जुन प्राकृतिक स्रोतहरूजस्तै ऊखु, मकै, गहुँ, कसावा, खण्ड आदि बालीबाट बनाइन्छ । यसलाई प्रायः इन्धनको रूपमा पेट्रोलसँग मिसाएर प्रयोग गरिन्छ, जसले सवारीसाधन चलाउन सहयोग पुर्‍याउँछ । बायोइथानोलले वातावरणमा हुने दूषित ग्यासहरूको मात्रा घटाउने, स्वच्छ ऊर्जा प्रवर्द्धन गर्ने र आयातीत इन्धनको परनिर्भरता घटाउने काम गर्छ । यस इन्धनको प्रयोगले किसानलाई बजार उपलब्ध गराउँछ र देशको ऊर्जा आत्मनिर्भरतामा टेवा पुग्ने विश्वास गरिएको छ ।

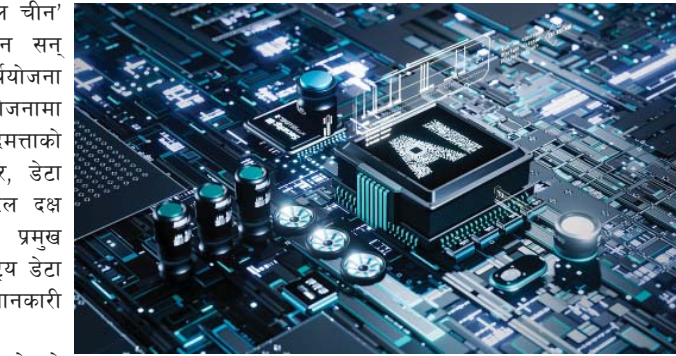
उनका अनुसार यो योजना क्रमिकरूपमा लागू गरिने छ, जसको प्रारम्भ जाभा टापुबाट हुने छ ।

हाल देशमा १३ वटा चिनी र सहायक उद्योगहरू भए पनि तीमध्ये केवल तीनवटाले मात्र इन्धन गुणस्तर अनुरूपको इथानोल उत्पादन गरिरहेका छन् । 'हालसालै मात्र तीनवटा उद्योगहरूले वार्षिक ६० हजार किलोलिटर इन्धनस्तरीय इथानोल उत्पादन गर्न सक्ने क्षमता राखेका छन्,' महानिर्देशक देवीले बताइन् ।

सरकारी तथ्यांकअनुसार पाँच प्रतिशत बायोइथानोल मिश्रणको आवश्यकता पूरा गर्न इण्डोनेसियाले वार्षिक १० देखि १२ लाख किलोलिटर इथानोल आवश्यक पर्ने छ । यस आवश्यकतालाई पूरा गर्न सरकार ऊखु, कसावा तथा काँचो गुलियो पदार्थहरू (जस्तै: पाम सुगर) बाट इथानोल उत्पादनलाई प्रवर्द्धन गर्ने रणनीतिमा रहेको छ ।

यो पहल इण्डोनेसियाको जीवाश्म इन्धनमा निर्भरता घटाउने तथा हरित ऊर्जा प्रवर्द्धनमार्फत कार्बन उत्सर्जन न्यूनीकरण गर्ने दीर्घकालीन लक्ष्यसँग सुसंगत रहेको बताइएको छ । *रासस/सिन्हवा*

डिजिटल चीन निर्माणको कार्ययोजना सार्वजनिक

बेइजिङ- चीनले 'डिजिटल चीन' निर्माणलाई अघि बढाउन सन् २०२५ का लागि कार्ययोजना सार्वजनिक गरेको छ । योजनामा 'एआई प्लस' (कृत्रिम बुद्धिमत्ताको समावेश), पूर्वाधार सुधार, डेटा उद्योग प्रवर्द्धन र डिजिटल दक्ष जनशक्ति विकास जस्ता प्रमुख पहलहरू समेटिएको राष्ट्रिय डेटा प्रशासनले शुक्रवार जानकारी दिएको छ ।

योजनाअनुसार तथ्यांक स्रोतको बजार अनुकूल व्यवस्थापनलाई प्रवर्द्धन गरिने, एकीकृत राष्ट्रिय तथ्यांक बजार विकास गरिने, स्थानअनुसार अनुकूल डिजिटल अर्थतन्त्रको प्रवर्द्धन गरिने र डिजिटल चीन निर्माणको समग्र स्तरलाई उल्लेखनीय रूपमा उकासिने छ । सन् २०२५ को अन्त्यसम्म चीनले

क्षेत्र समेटिएका छन्, जसमा व्यवस्थागत नवप्रवर्तन, स्थानीय पहिचानयुक्त प्रविधिको प्रवर्द्धन र कृत्रिम बुद्धिमत्तामा आधारित प्रयोगहरू प्रमुख छन् । उद्योग तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालयका अनुसार चालु वर्षको पहिलो त्रैमासमा चीनको डिजिटल उद्योगले करिब आठ खर्ब ५० अर्ब युआनवराबरको आम्दानी गरेको छ, जुन अघिल्लो वर्षको तुलनामा ९.४ प्रतिशतले बढी हो ।

यस वर्षको सरकारको प्रतिवेदनमा उत्पादन प्रणालीको डिजिटल रूपान्तरणलाई तीव्रता दिने, उद्योगमा दक्षता र प्रविधिसहितको सेवा प्रदायकको विकास गर्ने र साना तथा मझौला उद्यमहरूको प्रविधिमैत्री विकासमा सहयोग बढाउने उल्लेख गरिएको छ । *रासस/सिन्हवा*

वर्गीकृत विज्ञापन सङ्कलन काउन्टर

पशुपति विज्ञापन सेवा – सोह्रखुट्टे, नयाँबजार फोन नं. ४३५५७६०, ९८४१८८७७१६ ९८६६४३०१५५ । स्मार्ट सर्भिस नेपाल प्रा. लि.-सितामंगल, एयरपोर्ट, शम्भु मार्ग, फोन नं.०१२२९६६५८२९८४२६३५८१५ । लोटस कम्युनिकेशन- गोगबुचोक, फोन नं. ४३६४७१ । ध्रुवको पसल- डिल्लीबजार, फोन नं. ४४३९२०१ । Reachmond Books Shop (रोहित दाहाल) – फोन नं.४०१६३१८, महाराजगञ्ज, भाटभटेनी गेट । Yonjan Enterprise - Dhalku Bhishal Nagar, 4438217 । दन्तकाली स्टेशनरी – नयाँबसपार्क फोन नं. ९८१३९६०७४६ । सारीका स्टेशनरी पसल – फोन नं. ९८५११२९६८६ । ज्ञानज्योति पुस्तक पसल बागबजार, फोन नं. ४२४००६० । विश्व स्वतन्त्र सञ्चार- सुन्धारा, फोन नं. ४२१९४१२ । निशा बुक्स एण्ड स्टेशनरी – लगनखेल, ५५३१९५७, ९८४१६२७४८९ । वीडिलिक मिडिया प्रा. लि. – पुरानो बानेश्वर चोक, फोन नं. ४४९२३०९, २०१४९३२, ९८४९६०६१४ । हिमचुली स्टेशनरी- बालाजु नेपालटार, फोन नं.४३८७२४२, ९८४१४४००८३ । मल: स्टेशनरी- गड्ढाघर ठिमी, फोन नं. ६६३०७५७ । B-Tech Nepal- पुतलीसडक चोक, फोन नं.9851079417, 2297501। HaLMax Communication - Jamal Kathmandu, 4224181, 4245457, 9841853198, (Hari Dawadi) जमलको पुलमुनी- विश्वज्योति हल हसाईडमा), वी.एण्ड वी. कम्युनिकेशन एण्ड साइबर- कलंकी चोक फोन: ०१-४२७६५३०, फ्याक्स:०१-४२७९३२२ । दाजुभाइ स्टेशनरी – पिंगलास्थान, गौशाला, फोन: ०१-४४९४६१५, ९८४९५०८१९९, एआर स्टेशनरी च्यासल गेट -९ ललितपुर फोन नं. ९८४१२८६९८९, हलफ्याक्स मिडिया एण्ड कम्युनिकेशन जमल, काठमाडौँ सम्पर्क : ०१- ४२२४१८१, ०१- ४०१२५७७, लोटस एड मिडिया एण्ड मार्केटिङ गोगबु चोक फोन नं. ९८५१०२४३९८ र ९८६०३४६२५७, कमल स्टेशनरी, सिफल फोन नं. ९८४३२६४२३२, ०१४५८०१८४ ।

सगरमाथा आधार शिविर निरीक्षणमा पुगे गृह र पर्यटनमन्त्री

प्रभाव संवाददाता

सोलुखुम्बु- नेपाल सरकारका गृहमन्त्री रमेश लेखक र संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उडडयनमन्त्री वडीप्रसाद पाण्डे आज सगरमाथा आधार शिविर (बेसक्याम्प) क्षेत्रको निरीक्षण भ्रमणमा पुगेका छन् ।

पर्यटकीय यामका सन्दर्भमा आरोहीहरूको अवस्थाबारे प्रत्यक्ष जानकारी लिन र शान्ति सुरक्षाम्वन्धी अवस्था अवलोकन गर्न शनिवार उनीहरू खुम्बु पासाङल्हामु गाउँपालिका-४ स्थित सगरमाथा आधार शिविर पुगेका हुन् । दुवै मन्त्रीलाई लिएर गएको हेलिकप्टर बिहानै खुम्बु क्षेत्रमा अवतरण गरेको थियो ।

भ्रमणका क्रममा गृहमन्त्री लेखकले सरकारले सगरमाथा क्षेत्रमा उद्धार, पर्वतारोहण सहयोग र पर्यटकहरूको सहजताका लागि निर्बाध रूपमा हेलिकप्टर उड्ने वातावरण सिर्जना गर्न तत्पर रहेको बताए । उनले शारीरिक रूपमा कमजोर वा दुर्घटनामा परेका पर्यटकको उद्धारका लागि हेलिकप्टर अत्यावश्यक रहेको उल्लेख गर्दै सरकारको नीति यस्तो सेवालाई सहज र संयमित बनाउने दिशामा केन्द्रित हुने स्पष्ट पारे । गृहमन्त्री लेखकले

भने, 'सगरमाथा क्षेत्रको पर्यटन प्रवर्द्धनका लागि सरकारले अब फरक ढंगले जनमुखी नीति कार्यान्वयन गर्दैछौं, हामी उद्धारका हेलिकप्टर उडानमा रोक लगाउने होइन, अव्यवस्थित र अनावश्यक उडानलाई नियमन गर्ने तयारीमा छौं ।' हालसम्म सगरमाथा क्षेत्रमा उद्धारवाहेकका हेलिकप्टर उडान रोकनुपर्ने भन्ने स्थानीय माग हुँदै आएको छ ।

गाउँपालिकाले बारम्बार हेलिकप्टरको दुरुपयोग भएको भन्दै नियमित उडान रोकन आग्रह गर्दै आएको हो । अर्कोतर्फ पर्यटन व्यवसायीहरूले अत्यधिक हेलिकप्टर उडानमा प्रतिबन्धले व्यवसायमा नकारात्मक असर परेको जनाउँदै नियमनसहितको स्वतन्त्रता माग गर्दै आएका छन् । गृहमन्त्री लेखकले प्रधानमन्त्री केपी शर्मा ओलीसमेत सगरमाथा क्षेत्रमा देखिएका समस्याबारे जानकारी रहेको उल्लेख गर्दै समस्या समाधानका लागि सगरमाथा संवाद कार्यक्रम सञ्चालन भइरहेको जानकारी दिए ।

त्यसैगरी पर्यटनमन्त्री पाण्डेले सरकार रहेको उल्लेख गर्दै सरकारको नीति यस्तो सेवालाई सहज र संयमित बनाउने दिशामा केन्द्रित हुने स्पष्ट पारे । गृहमन्त्री लेखकले

पूर्वाधार विकास तथा व्यवस्थापनका काम अघि बढाइने उल्लेख गरे । हामीले हिमाल र हिमाली क्षेत्रलाई उच्च प्राथमिकता दिएका छौं, यसै सन्दर्भमा हामी आधार शिविरमा उपस्थित भएका छौं र यहाँको समस्या उजागर गर्दै समाधानतर्फ उन्मुख हुनेछौं, मन्त्री पाण्डेले भने ।

उक्त अवसरमा सहभागी पर्यटन व्यवसायी तथा सरोकारवालाहरूले सगरमाथा क्षेत्रको समग्र व्यवस्थापन सुधारका लागि विभिन्न सुझाव र माग प्रस्तुत गरेका थिए । तीमध्ये आधार शिविरमा सञ्चार सेवा विस्तार, लुक्ला-खुम्बु जोड्ने सडकको स्तरोन्नति, बेसक्याम्पमा आपत्कालीन हेलिकोप्टर संख्या वृद्धि, आरोही कल्याणकारी कोषको स्थापनाजस्ता माग प्रमुख थिए ।

यस्तै कीर्तिमानी आरोही कामी रिता शेर्पालगायत प्रतिनिधिहरूले सम्पर्क अधिकृतको सफ्या बढाउन, खुम्बु क्षेत्रमा वाटो निर्माणका लागि सगरमाथा प्रदूषण नियन्त्रण समितिलाई पाँच वर्षको म्याद थप गर्नुपर्ने सुझाव दिएका थिए । पर्यटनमन्त्री पाण्डेले प्रस्तुत सुझावप्रति सकारात्मक दृष्टिकोण व्यक्त गर्दै सरकारका तर्फबाट व्यवसायी तथा स्थानीयको चासो र मागलाई सम्बोधन गर्ने प्रतिवद्धता व्यक्त गरे ।

हरित जलवायु कोषमा निजी क्षेत्रको पहुँच सुनिश्चित गर्न जोड

प्रभाव संवाददाता

काठमाडौं- नेपाल उद्योग वाणिज्य महासंघका अध्यक्ष चन्द्रप्रसाद ढकालले हरित जलवायु कोष जस्ता अन्तर्राष्ट्रिय जलवायु वित्तीय संयन्त्रहरूमा निजी क्षेत्रको पहुँच सुनिश्चित गर्नुपर्ने आवश्यकता औल्याएका छन् ।

निजी क्षेत्र जलवायु परिवर्तनको प्रभाव प्रत्यक्ष रूपमा भोगिरहेको भन्दै ढकालले त्यसको समाधानमा सक्रिय भूमिकाको लागि तयार रहेको उल्लेख गरे । काठमाडौंमा जारी सगरमाथा संवादमा निजी क्षेत्रको तर्फबाट आफ्ना धारणा राख्दै अध्यक्ष ढकालले नेपालका व्यवसायिक क्षेत्रहरू पहिल्यैदेखि जलवायु परिवर्तनको प्रत्यक्ष असर भोगिरहेको बताए ।

अध्यक्ष ढकालले जलवायु समाधानमा निजी क्षेत्रको भूमिका अझ सशक्त बनाउन जलवायु वित्तीय संयन्त्रहरूमा प्रत्यक्ष पहुँच आवश्यक भएको स्पष्ट पारे । 'यदि नेपालले जलवायु परिवर्तनसँग जुध्न प्रभावकारी रूपमा अनुकूलन र प्रतिक्रिया दिनु पर्‍यो भने, अन्तर्राष्ट्रिय जलवायु वित्तीय स्रोतहरूमा निजी क्षेत्रको पहुँच सरल र सहज हुनुपर्छ,' उनले जोड दिए ।

आपूर्ती शृंखलामा अवरोध, कृषि तथा

पर्यटनमा संकट यी सबै जलवायु परिवर्तनका कारण भएको उल्लेख गर्दै अध्यक्ष ढकालले यी समस्या समाधानको लागि विश्व समुदायको तत्काल ध्यान जान जरुरी रहेको बताए ।

नेपालका होटलहरू सौर्य ऊर्जामा रूपान्तरण भइरहेको, किसानहरूले जलवायु-मैत्री विधिहरू अपनाइरहेको र जलविद्युत् कम्पनीहरूले स्वच्छ ऊर्जामा लगानी बढाइरहेका उल्लेख गर्दै अध्यक्ष निजी क्षेत्रले गरेका प्रयासलाई विस्तारमा थप सहयोग आवश्यक रहेको बताए । उक्त

अवसरमा अध्यक्ष ढकालले तेस्रो ध्रुव (थर्डपोल) का रूपमा परिचित हिमालय क्षेत्र विश्वका अन्य क्षेत्रभन्दा तीव्र रूपमा तातिरहेको, यसले वाढीपहिरो र नदी प्रणालीमा परिवर्तन ल्याइरहेको, यसको असर पानी आपूर्ति, कृषि, र लाखौं मानिसको जीविकोपार्जनमा देखिएको भन्दै विश्वसमुदायको ध्यानाकृष्ट समेत गराए ।

विदेशी लगानी र प्रविधि हस्तान्तरणले नेपालको जलवायु सहनशीलता बलियो बनाउन ठूलो भूमिका खेल्ने भन्दै उनले नेपाल सरकारले लगानीमैत्री वातावरण बनाउन ३० भन्दा बढी कानुनमा सुधार गरेको, द्विपक्षीय लगानी सम्झौताको रूपरेखा तयार गरेको, र हाल विदेशी मुद्रा सञ्चिति १७.६३ अर्ब अमेरिकी डलर पुगेको जानकारी दिँदै अन्तराष्ट्रिय साझेदार र लगानीकर्ताहरूलाई नेपालमा लगानी गर्न आग्रह गरे ।

हिमालहरू जोगाउन, जनताको भविष्य सुरक्षित गर्न, र समावेशी, सुरक्षित तथा दिगो भविष्य निर्माण गर्न ढिला गर्न नहुने भन्दै अध्यक्ष ढकालले त्यो सहकार्यका लागि विश्व समुदायलाई आग्रह गरे । उनले त्यो साझेदारी र सहकार्यका लागि निजी क्षेत्र सधैं तयार रहेको समेत बताए ।

किसानको पहुँचमा आधुनिक कृषियन्त्र

प्रभाव संवाददाता

दोरपाटन- एक दशक अगाडिसम्म परम्परागत खेती प्रणाली अपनाएका बागलुङका किसान पछिल्लो समय आधुनिक यन्त्रको प्रयोग गर्न थालेका छन् । उनीहरूले खेतबारी जोत्न, धान, गहुँ काट्न र चूट्न आधुनिक यन्त्रको प्रयोग गर्न थालेका हुन् । जिल्लाको ग्रामीण क्षेत्रसम्म किसानले यान्त्रिक हलो, 'श्रेसर मेसिन', चाप कटरलगायतका यन्त्रहरू प्रयोग गर्दै आएका छन् ।

कामलाई छिटो हुने र शनक्ति कम लाग्ने हुँदा हिजोआज आधुनिक यन्त्रको प्रयोग गर्न थालेको गलकाट नगरपालिका-८ का किसान बलिभद्र सापकोटाले बताए । पहिले आठ/दश मुरी गहुँ काट्नका लागि १२ जना खेतलाले दिनभरि काम गर्नुपरेको स्मरण गर्दै उनले

अहिले 'श्रेसर मेसिन'ले एकैछिनमा काम गर्न सकिने अनुभव सुनाए ।

उनले भने, 'गाउँमा पहिले हल गोरूले बारी जोत्ने, थुप्रै खेताला लगाएर धान, गहुँ काट्ने र भित्र्याउने गरिन्थ्यो, अहिले पहिलेको जस्तो खेतला पनि पाइँदैनन्, धेरैले मेसिन लिएर बारीमा काम गर्न थालेका छन्, मान्छेले दिनभरि गर्ने काम मेसिनले एकै घण्टामा गछ्छ, धेरै फन्काटिलो पनि भएन, त्यही भएर अहिलेका मान्छेहरू ऋण गरेर भए पनि मेसिन किन्न थालेका छन् ।'

काठेखोलाका किसान कूलप्रसाद कँडेलले बाली लगाउन र भित्र्याउनका लागि मेसिनले ठूलो भूमिका खेलेको बताए । पछिल्लो समय युवा शक्ति विदेश पलायन भएपछि गाउँमा खेतलासमेत पाइन छोडेको उनको भनाइ छ । अब सरकारले हरेक किसानलाई आधुनिक

प्रविधिसँग जोडेर उत्पादन बढाउनका लागि सहयोग गर्नुपर्ने कँडेल बताउँछन् ।

काठेखोला गाउँपालिकाका अध्यक्ष राजु थापाले वर्तमान यहाँका किसानलाई 'मिनिटेल हलो', चाप कटर, श्रेसर मेसिनलगायतका यन्त्रहरू अनुदानमा दिँदै आएको बताए । आधुनिक यन्त्रले किसानलाई उत्पादनमा ठूलो टेवा पुर्‍याएको उनको भनाइ छ ।

'परम्परागत खेती प्रणाली विस्तारै कम हुँदै गएको छ, अहिले त गाउँ-गाउँमा आधुनिक हलो, श्रेसरलगायतका थुप्रै औजारहरू भित्रिएका छन्, जसले किसानको कामलाई सहज बनाएको छ भने, उत्पादनमा पनि केही वृद्धि हुन थालेको हामीहरूले महसुस गरेका छौं', अध्यक्ष थापाले भने, 'गाउँपालिकाले किसानका आवश्यकताका आधारमा अनुदानमा उपकरण दिन्छौं ।'

स्वच्छ ऊर्जा उत्पादन क्षमता वृद्धिमा जोड

प्रभाव संवाददाता

काठमाडौं- सरोकारवालाहरूले दिगो विद्युत् उत्पादनलाई स्वच्छ ऊर्जाको उत्पादन क्षमता वृद्धिमा जोड दिएका छन् । शुक्रबारदेखि सुरु भएको सगरमाथा संवादको शनिवार दोस्रो दिनको पाँचौँ समानान्तर सत्रअन्तर्गत 'भविष्यको ऊर्जा: स्वच्छ ऊर्जाको सदुपयोग' विषयमा बोल्दै उहाँहरूले ऊर्जा उत्पादन बढाएर निर्यात प्रवर्द्धनका लागि स्वच्छ ऊर्जाको सदुपयोग बढाउन आवश्यक रहेको बताएका हुन् ।

सत्रमा नेपाल विद्युत् प्राधिकरणका कार्यकारी निर्देशक हितेन्द्रदेव शाक्यले जलवायुजन्म चुनौतीका कारण पानीको स्रोत घट्ने र जलविद्युत् उत्पादनमासमेत असर पुग्ने बताए । 'जाडो याममा पानीको स्रोत घट्दा नै नेपालले ऊर्जा भारतबाट आयात गरेर विद्युत् आपूर्ति गराएका छौं', उनले भने, 'अर्को समस्या भनेको प्रसारण लाइन जडानकै क्रममा धेरैजसो स्थानीय प्रतिरोधको सामना गर्नुपरेको छ,

सर्वसाधारणहरू प्रसारण लाइन चाहन्छन्, तर आफ्नै घर अगाडि र पछाडि होइन, अब त्यसलाई कसरी प्रवर्द्धन गर्ने ?'

शाक्यले उद्योगहरूलाई विद्युतीकरण गर्नका लागि भरपर्दो ऊर्जा आवश्यक रहेको बताए । नेपालको प्रसारण प्रणाली निकै कमजोर रहेको भन्दै उनले भने, 'एकैपटक धेरैपटक लाइन काटियो, किनभने हाम्रो प्रसारण प्रणाली निकै कमजोर छ, एउटा लिंक बिग्रिएपछि सिंगो प्रणाली नै बन्द हुन्छ ।'

अहिले प्रसारण सञ्जालमा निजी क्षेत्रको सहभागिता पनि खोजिएका र यसका लागि नियामक संरचना आवश्यक पर्ने उनको भनाइ छ । 'निजी क्षेत्रलाई कसरी समावेश गर्ने भन्ने विषय महत्वपूर्ण छ, नेपाल विद्युत् प्राधिकरणसँग पर्याप्त वित्तीय स्रोत छैन, त्यसैले निजी क्षेत्रलाई आकर्षित गर्नुपर्छ', शाक्यले भने ।

यसैगरी काठमाडौं विश्वविद्यालयका उपकुलपतिका डा अच्युतप्रसाद वार्लेले हरित ऊर्जा उत्पादन र प्रयोग प्रवर्द्धन गर्न निजी क्षेत्र र सरकारलाई प्रोत्साहित

गर्नुपर्नेमा जोड दिए । 'अहिले हामी न्यूनतम ऊर्जा आवश्यकतालाई पूरा गर्न चाहन्छौं, तर लगानी कहाँबाट जुट्छ ? त्यसैले लगानीका नयाँ स्रोत पहिचान गर्नका लागि आवश्यक छ, केवल सार्वजनिक लगानीको भरमा मात्र यसो सम्भव हुँदैन', उनले भने, 'हरित जलवायुमैत्री लगानीका अन्तरराष्ट्रिय प्रतिवद्धता कार्यान्वयनका लागि जोड दिनुपर्छ ।'

जलवायु परिवर्तन अनुकूलन तथा न्यूनीकरण प्रभाव कार्य प्लेटफर्म केन्याका निर्देशक डा अर्दित मुखर्जीले उच्चस्तरीय क्षमता विकास, प्रविधि हस्तान्तरण र समुदायलाई ऊर्जा रूपान्तरणको केन्द्रमा राख्नुपर्नेमा जोड दिए । हिन्दकुश हिमालय क्षेत्रभर जलविद्युत्सम्बन्धी उदाहरणमा नेपाल सबैभन्दा सकारात्मक र उत्कृष्ट उदाहरणमध्ये एक बनेको देखिएको छ, ग्रामीण समुदायसँग रोयल्टी साभेदारी गरिएका उदाहरण छन्, ग्रामीण समुदायले जलविद्युत्मा प्रत्यक्ष साभेदारी पाएको उदाहरण पनि छ, यी सबै न्याय संगत ऊर्जा रूपान्तरणमा समुदायलाई कसरी समावेश गर्न सकिन्छ भन्ने उत्कृष्ट

अभ्यासका नमुना हुन्', उनले भने ।

अन्तरराष्ट्रिय नवीकरणीय ऊर्जा एजेन्सीका महानिर्देशक फ्रान्चेस्को ला क्यामेराले सौर्य ऊर्जाजस्ता नवीकरणीय ऊर्जा प्रवर्द्धनका लागि सार्वजनिक कोष स्थापनामा जोड दिए । उनले भने, 'उदाहरणका लागि, सौर्य ऊर्जा विक्रीबाट आउने नियमित आम्दानीको केही हिस्सा सार्वजनिक कोषमा राख्ने र त्यो कोषबाट समाजका विपन्न वर्गलाई सहयोग गर्नुपर्छ, उनीहरूले सुरुआतमै फाइदा लिन सक्दैनन् वा सहरमा हुने ग्रिड प्रणाली विकासबाट पछि पर्ने खतरा हुन्छ ।'

सत्रको सहजकर्तासमेत रहेका एशियन इन्स्टिच्युट अफ टेक्नोलोजीका प्राध्यापक शोभाकर ढकालका अनुसार स्वच्छ ऊर्जाको सदुपयोग भनेको सौर्य, वायु, जलविद्युत्, भू-तापीय र बायोमासजस्ता नवीकरणीय ऊर्जा स्रोतको उपयोग गरी समाजलाई ऊर्जा प्रदान गर्ने, जीवाश्म इन्धनमाथिको निर्भरता घटाउने, जलवायु परिवर्तनलाई न्यूनीकरण गर्ने र दिगो विकास हासिल गर्ने लक्ष्य राखेको एक विश्वव्यापी प्रयास रहेको बताए ।

प्रभाव संवाददाता

काठमाडौं- काठमाडौं महानगरपालिकाले सीप मेला २०८२ का लागि आवेदन आह्वान गरेको छ । यही जेठ ७ गतेदेखि सञ्चालन हुने मेलामा १० क्षेत्रका ३४ क्षेत्रसँग सम्बन्धित विषयमा तालिम सञ्चालन हुने सीप मेला कार्यान्वयन समितिका संयोजक इञ्जिनियर शैलेन्द्र भन्जाले जानकारी दिए ।

सरकारी निकाय, गैरसरकारी संघसंस्था, निजी क्षेत्र तथा दातृ निकायसँग सहकार्य गरेर तालिम निःशुल्क प्रदान गर्ने तयारी रहेको पनि भन्जाले जानकारी दिए । यस वर्ष २०८२ जनालाई निःशुल्क तालिम दिने लक्ष्य कामपाको छ ।

कामपाभित्र स्थायी वा अस्थायी रूपमा बसोबास गर्ने, ल्याण्डफिल साइट प्रभावित क्षेत्रका बासिन्दा, फरक क्षमता भएका व्यक्ति र यसअघि सडकपेटिमा व्यापार व्यवसाय गरिरहेका व्यक्तिहरूलाई तालिमको प्राथमिकतामा राखिएको पनि कामपाले जानकारी दिएको छ । अठार वर्षदेखि ५८ वर्ष उमेर समूहका नेपाली नागरिकलाई तालिममा सहभागी गराइनेछ ।

दश वटा क्षेत्रका ३४ विधामा प्रदान गरिने तालिमको सञ्चालन अवधि ३० दिनको हुनेछ । दैनिक छ वटा कक्षा सञ्चालन गरेर १०० घण्टा तालिम दिइनेछ । आईसिटी क्षेत्रमा डिजिटल मार्केटिङ, ड्रोन, रोबोटिक्स, फाइबर अप्टिक्स

टेक्निसियन, बौद्धिक कृतिमता (एआइ) र यसको प्रयोग (एआइ एण्ड इट्स एप्लिकेसन) गरी पाँच विधाका तालिम हुनेछन् । स्पेशल एग्लिडिटी सपोर्ट स्किल (साउन सिन्ड्रोम, अटिजम) मा हाउस किपिङ (पिङब्लडी) र केयर सर्भिस गरी दुई वटा विधाका तालिम चल्नेछन् । इलेक्ट्रिक्समा ल्यापटप रिपेयर टेक्निसियन, एसी एण्ड रेफ्रिजेरेटर, सिर्साटिभी रिपेयरिङ, मोबाइल रिपेयरिङ गरी चार विधाका तालिम हुने छन् ।

गार्मेन्टमा गार्मेन्ट फेब्रिकेटर र बेसिक फेसन डिजाइनिङ गरी दुई विधामा तालिम हुनेछन् । कन्स्ट्रक्सनमा इलेक्ट्रिसियन, प्लम्बिङ, मेसिन, वेल्डिङ र कार्पेन्ट्री गरी पाँच विधामा तालिम हुनेछ । हॉस्पिटालिटीमा बारिस्ता, बेटर, फास्ट फुड र बेकरी गरी चार विधामा तालिम हुनेछ । अटोमोबाइल्समा इलेक्ट्रिक भेइकल (इभी) मेन्टेनेन्स, हलुका सवारीसाधन उपकरण मर्मत (लाइट भेइकल मेसिन), विद्युतीय र इन्धनबाट चल्ने मोटरसाइकल र स्कटर मर्मत गरी तीन विधामा तालिम सञ्चालन हुनेछ । आर्ट एण्ड स्कचरमा थाङ्का, सेरामिक्स (टेराकोटा) गरी २ विधामा तालिम हुनेछ । ज्योतिष र पुरोहितको पनि तालिम चल्नेछ ।

कृषिमा फूलको सजावटसम्बन्धी तालिम हुनेछ । सौन्दर्यकर्मी, मेकअप एण्ड हेयर, नेल टेक्निसियन, कपाल काट्ने र स्टक मार्केट तालिम हुने छ ।